

Luvut 1, 2 ja 3 (yhteinen osa I DECIDE SDM Manuals)

Sisällysluettelo

1. Esittely

I-DECIDE Manuals for Personal Talous, Health Care & Consumer Rights -
tavoitteet

I-DECIDE-käyttöoppaiden käyttö

2. Tausta

YK: n yleissopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista

Tietoja tuetusta päätöksenteosta

Tämän käsikirjan kattamat päätöstyypit

I-DECIDE-tuettu päätöksentekosopimus

Oikeudellinen kehys

Digitaaliset, laskutaito- ja lukutaitotaidot sekä SDM

3. SDM-palvelun luominen

I-DECIDE-tuettu päätöksentekosopimus käytännössä

Roolit I-DECIDE SDM -sopimuksessa

SDM-sopimuksen luominen ja toimittaminen

Vaihe 1: SDM-palvelun pyytäminen

Vaihe 2: Kannattajien tunnistaminen

Vaihe 3: SDM-sopimuksen soveltamisalan ja sisällön määrittäminen

Vaihe 4: SDM-sopimuksen toimittaminen ja arviointi

SDM-suhteen luominen: liimaus ja alustava arviointi

Yksilöllinen SDM-suunnitelma

SDM-palvelun arviointi

4. I-DECIDE Personal Finances Manual

Johdanto

Koulutusmenetelmät

Perussanasto

Taloushallinto ja oikeudet

Digitaalinen, lukutaito ja laskutaito S tappaa

Esittelykokous

Varainhoito

Budjetointi

Menot

Tallentaa

Pankkitoiminta

Rahoitusriskit

Tapausskenaariot

5. Viitteet

6. Liitteet

1. Esittely

I-DECIDE Manuals for Personal Talous, Health Care & Consumer Rights - tavoitteet

Tämä opas on osa I-DECIDE Erasmus + -projektia, aloitetta, jonka päätavoitteena on parantaa vammaisten tuettujen päätöksentekopalvelujen (SDM) palveluja digitaalisilla, lukutaito- ja laskutaidolla (DLN). Tämän päämäärän saavuttamiseksi **tukijan** (henkilön, joka auttaa jotakuta päätöksenteossa) on oltava selkeä käsitys siitä, mitä SDM tarkoittaa[1]. Tämä opas on suunniteltu kouluttamaan tukijaa erityisistä menettelytavoista ja työkaluista SDM-lähestymistavan sisällyttämiseksi malliin innovatiivisen tuen tarjoamiseksi.

SDM-mekanismit ovat avainasemassa vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimuksen (UNCRPD) täytäntöönpanossa. Valmistelukunta[2] edellyttää, että jäsenvaltiot, päättäjät, ammattilaiset ja koko yhteiskunta voittavat **vammaisuuden lääketieteellisen mallin** ja hylkäävät sen, joka käsittelee ja luokittelee vammaiset henkilöt vammaisten, puutteiden tai erojen perusteella. Sen sijaan UNCRPD vaatii jäsenvaltioita omaksumaan ja omaksumaan **ihmisoikeuksiin perustuvan lähestymistavan**[3] keinona varmistaa vammaisten kaikkien ihmisoikeuksien täysimääräinen ja yhtäläinen nauttiminen ja siten edistää ja kunnioittaa heidän luontaista arvokkuuttaan. Tämä lähestymistapa keskittyy myös yhtäläisiin mahdollisuuksiin, syrjimättömyyteen ja osallisuuteen. Valmistelukunnan ytimessä todetaan, että vammaisilla on oikeus henkilökohtaiseen tukeen niiden yhteiskunnallisten esteiden (asenne- ja ympäristötekijät) voittamiseksi, jotka estävät heidän täyden ja tehokkaan osallistumisensa yhteiskuntaan tasa-arvoisesti muiden kanssa. Valmistelukunnan lähestymistavassa todetaan, että tuen ensisijaisena tarkoituksena ei ole pelkästään palvelujen tai tuen tarjoaminen henkilön edun mukaisesti (korvaava päätöksentekomenettely), vaan pikemminkin tuen tai palvelujen tarjoaminen henkilön tahdon, toiveiden ja mieltymysten perusteella. henkilö, joka saa tukea. Supported päätöksenteko on prosessi, jonka avulla vammainen tehdä hänen / hänen oma päätöksensä.

SDM on lähestymistapa, jota käytetään tässä oppaassa.

SDM-lähestymistapaa ei voida irrottaa yhteistuotantomenetelmästä[4]. Yhteistuotanto tarkoittaa, että tuettu henkilö

osallistuu saamansa palvelun tai tuen suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin, mikä tuottaa kaksinkertaisen vaikutuksen. Ensinnäkin palvelu itse tunnistaa tehokkaammin saavutettavat tavoitteet, koska se käsittelee tuetun henkilön tunnistamat tai suoraan ilmaisemat ongelmat. Toiseksi tuettu henkilö saa valtuudet, koska ammattilaiset tai muut sidosryhmät kohtelevat häntä tasa-arvoisena kumppanina, ja hänen näkemyksiään arvostetaan ja kunnioitetaan.

Yhteistuotanto on läsnä tässä oppaassa kuvatun SDM-prosessin kaikissa vaiheissa, koska se vaatii - korkeimmalla mahdollisella tasolla - tuettavan henkilön osallistumista tukitarpeiden määrittelyyn, tukijan valitsemiseen, tuen ehdoista sopimiseen tarjotaan ja arvioidaan tyytyväisyys tai arvioidaan tuloksia.

I-DECIDE-projektikumppanit tunnustavat, että tuettavan henkilön digitaaliset, lukutaito- ja laskutaidot ovat avaintekijä, jonka avulla henkilö voi paremmin ymmärtää tietoja ja punnita siten tiettyyn päätökseen liittyvien eri vaihtoehtojen etuja ja haittoja.

Tämän käsikirjan tarkoituksena on näyttää SDM:n kannattajille, kuinka tarjota tai koordinoita resursseja, jotta henkilö voi hankkia tai parantaa DLN-taitojaan, joita tarvitaan omien päätösten tekoon.

I-DECIDE on kehittänyt käsikirjoja tai viiteoppaita kolmella tärkeällä osa-alueella jokapäiväisessä elämässä: terveydenhuolto, henkilökohtainen talous ja kuluttajien oikeudet. Käsikirjoissa kuvattuja menettelytapoja voidaan käyttää uudelleen tai käyttää uudelleen muilla elämän alueilla, kuten työmarkkinoilla, asumisessa tai muilla asiaankuuluvilla aloilla, kun ne on tehty sopiviksi.

I-DECIDE-käyttöoppaiden käyttö

Luku 2 '*Tausta*' on välttämätön tämän käsikirjan tarkoituksen ymmärtämiseksi. Siinä kuvataan SDM:ää koskevat periaatteet, mukana olevat prosessit ja kuvaus SDM:n suorittamiseen käytetyistä työkaluista.

Luvussa 3 '*SDM-palvelun luominen*' kuvataan yksityiskohtaisesti, kuinka sopimusta käytetään ammattimaisena työkaluna henkilön tukemiseen päätöksenteossa. Löydät prosessit ja välineet SDM-palvelun rakentamiseksi, kehittämiseksi, toimittamiseksi ja arvioimiseksi. Luvut 2 ja 3 ovat projektikumppanien mielestä I-DECIDE-keskeisiä menetelmiä, joita käytetään ja jaetaan kaikissa hankekonsortion kehittämässä kolmessa käsikirjassa, sekä universaalina että paikallisena versiona.

On kuitenkin huomionarvoista, että paikalliset versiot sisältävät erityisen osan oikeudellisesta kehyksestä, että materiaalit on mukautettu vastaamaan ja kuvaamaan paikallisen maan oikeudellista rakennetta, asiayhteyttä, olosuhteita tai vaatimuksia, jotka tukijan tai palvelun on otettava huomioon SDM-sopimusten asianmukainen asettaminen.

4 luku "*Terveys*"; '*Henkilökohtainen talous*' tai '*Kuluttajan oikeudet*' keskittyvät kullekin käsikirjassa käsitellylle alueelle tai aihealueelle merkityksellisiin erityisprosesseihin ja esittävät erityisiä työkaluja, esimerkkejä, välineitä tai toimintoja, joissa SDM ja I-DECIDE-menetelmät ovat tai voivat olla käytetty. Vaikka SDM on yhteinen malli näiden jokapäiväisen elämän kolmen alueen välillä, päätöstyypit ja tilanteet saattavat vaihdella kolmen eri alueen välillä, joten kullakin alueella käytetyt työkalut voivat olla erilaisia. SDM-prosesseista tai -työkaluista kokeneet ammattilaiset tai sidosryhmät voivat siirtyä suoraan näihin lukuihin ja nähdä esimerkkejä erityisistä työkaluista, hyvistä käytännöistä ja menettelyistä tuettujen henkilöiden auttamiseksi päätöksenteossa. Tapauksia on käytetty havainnollistamaan, kuinka edetä laajalla yhdistelmällä asioita tai tapauksia, joissa SDM:ää voidaan käyttää kullakin kolmella alueella.

Luku 5 sis UdeS viittauksia " ja kirjallisuusluettelo noin SDM ja kunkin aiheen o r käsikirja jatkolukemista .

Luvun 6 "*liitteet*" sisältää liitteenä *I-DECIDE SDM -sopimusmallin* . Muut asiaankuuluvat asiakirjat ja mallit, jotka on kehitetty koko I-DECIDE-projektin elinkaaren ajan (eli '*DLN-taitojen arviointilomake*', '*SDM-terveydenhuollon arviointi*', '*SDM-henkilökohtaisen talouden arviointi*', '*tyytyväisyyden itsearviointilomakkeet*' sekä tuettavalle henkilölle että ammattilaisille tai "*Yksilöllinen SDM-suunnitelman malli* ") ovat ladattavissa projektin verkkosivustolta. Asiakirjat toimivat I-DECIDE-menetelmien ydinkokonaisuutena, ja niiden yhdistetty käyttö varmistaa SDM-lähestymistavan yhdenmukaisuuden ja johdonmukaisuuden mahdollistamalla mielekkään arvioinnin I-DECIDE SDM -menetelmän tehokkuudesta ja vaikutuksista.

(Katso kaikki I-DECIDE-materiaalit projektin verkkosivustolta).

LINKIT WEB (EASPD + TUKI)

2. Tausta

YK: n yleissopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista

Vammaisten henkilöiden oikeuksia koskeva yleissopimus on Yhdistyneiden Kansakuntien kansainvälinen ihmisoikeussopimus, jonka tarkoituksena on kehittää ja suojella vammaisten henkilöiden oikeuksia ja ihmisarvoa. Yleissopimuksen noudattaneiden sopimusvaltioiden on edistettävä, suojeltava ja varmistettava vammaisten ihmisoikeuksien täysimääräinen kunnioittaminen ja varmistettava, että heillä on täysi yhdenvertaisuus lain nojalla. Yleissopimus on 2000-luvun ensimmäinen ihmisoikeussopimus, ja se on toiminut maailmanlaajuisena katalysaattorina ihmisoikeus- ja vammaisliikkeessä, kun se siirtyi vammaisten henkilöiden katsomisesta hyväntekeväisyyden kohteeksi, lääkehoidon ja sosiaalisen suojelun kohteeksi. katsomalla heidät yhteiskunnan täysivaltaisiksi ja tasavertaisiksi jäseniksi ihmisoikeuksien kanssa. Se on myös ainoa YK: n ihmisoikeusväline, jolla on nimenomainen kestävä kehityksen ulottuvuus.

YK: n yleiskokous hyväksyi yleissopimuksen vuonna 2006, ja tänään (2020) 163 valtiota on allekirjoittanut sen ja 181 on ratifioinut sen, mukaan lukien Euroopan unioni ja kaikki EU: n jäsenvaltiot. Vammaisten henkilöiden oikeuksia käsittelevä komitea seuraa tarkasti yleissopimusta ja sen täytäntöönpanoa.

12 artikla CRPD: n puitteissa

Vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimuksen 12 artiklassa tunnustetaan vammaisten henkilöiden oikeus käyttää oikeuskelpoisuutta tasavertaisesti muiden kanssa kaikilla elämän osa-alueilla, mukaan lukien heidän oikeudensa saada yhtäläinen oikeus omistaa tai periä omaisuutta ja hallita omia raha-asioitaan. Kaikkiin niihin sovelletaan suojatoimia, jotka ovat suhteellisia ja räätälöityjä henkilökohtaisiin olosuhteisiin ja joita sovelletaan mahdollisimman lyhyessä ajassa.

CRPD: n 12 artiklassa todetaan hyvin selvästi, että oikeuskelpoisuutta ei pidä sekoittaa henkiseen toimintakykyyn ja kykyyn tehdä päätöksiä, mutta se tarkoittaa henkilöiden yhtäläistä tunnustamista lain edessä. Keneltäkään ei pitäisi riistää oikeuskelpoisuuttaan vain siksi, että henkilö tarvitsee apua päätöksenteossa.

Lisäksi hallitusten olisi tarjottava vammaisille kaiken tarvitsemansa tuki päätöksenteossaan. Tuki voi olla "muodollista ja epävirallista", ja se voi olla "erityyppisiä ja -intensiivisiä järjestelyjä". Tuen tyypissä ja intensiteetissä olisi

otettava huomioon vammaisten ihmisten monimuotoisuus. Lisäksi vammaisten tulisi olla käytettävissä joukko asianmukaisia toimenpiteitä riittävän tuen saamiseksi heidän tahtonsa ja mieltymystensä mukaan. Tuki voi käsittää tietojen toimittamisen selkeällä kielellä tai helposti luettavalla tavalla, eri vaihtoehtojen selittämisen tai joissakin poikkeustapauksissa lausunnon ilmaisemisen, joka perustuu pitkälle kestäneen ihmisen tahdon, toiveiden ja mieltymysten syvälliseen tuntemukseen. Luottamussuhde tukea tarvitsevan ja sitä tarjoavan henkilön välillä. Vammaisen henkilön mielipiteet ja päätökset tulisi aina ottaa huomioon ja kunnioittaa riippumatta siitä, mitä tukea antava henkilö ajattelee päätöksestä. CRPD: n 12 artiklan täytäntöönpano edellyttää siirtymistä ihmisoikeuksien kunnioittamiseen korvaamalla korvaava päätöksentekomenettely *tuetuilla* päätöksentekomalleilla oikeudellisissa puitteissa ja palveluissa.

Käytännössä oikeuskelpoisuuden käyttäminen tarkoittaa itse tekemien päätösten tekemistä kaikilla elämän alueilla, mukaan lukien lääketieteellinen hoito, asuminen, työ, suhteet, raha-asiat, lapset, perhesuunnittelu tai omaisuus. CRPD tunnisteuista se esittää vammaiset henkilöt voivat vaatia erilaisia tukitasoja riippuen yksilön ja sosiaalisten olosuhteiden, mutta se pakottaa valtiot ja viranomaiset kehittämään tuetaan päätöksenteon järjestelyt vaihdetta sekä intensiteetti, myös epävirallisten ja muodollinen tukijärjestelyihin. Yleissopimuksessa määritellään sellaiset järjestelyt kuin esimerkiksi tukiverkostot, tukisopimukset, vertais- ja itsetukiryhmät, tuki itsensä puolustamiselle, itsenäinen edunvalvonta tai ennakko-direktiivit. [5]

I-DECIDE SDM -menetelmät, mukaan lukien käsikirjat ja projektikumppanien kehittämät perusasiakirjat, ohjaavat CRPD-periaatteita, joten on tärkeää, että ammattilaiset ja kannattajat ymmärtävät, omaksuvat ja tukevat yleissopimusta ja sen periaatteita ja velvoitteita täysin ja ovat valmiita soveltaa niitä omassa palvelussaan, organisaatiossaan tai päivittäisessä käytännössä tarjotessaan tukea vammaisille.

Tietoja tuetusta päätöksenteosta

Tuettu päätöksenteko on ja sen on oltava vaihtoehto huoltajuudelle tai muille korvaaville päätöksentekomekanismeille [6]. Siirtyminen kohti tätä uutta paradigmaa ja sellaisten palvelujen kehittäminen, jotka perustuvat tuettuun päätöksentekoon, jossa vammaiset henkilöt tunnustetaan arvokkaiksi

yhteiskunnan jäseniksi ja kunnioitetaan heidän kansalaisten oikeuksia, on avain kohti sosiaalista osallisuutta.

Päätöksenteko

Päivittäinen elämä on täynnä mahdollisuuksia tehdä päätöksiä jokaiselle yksilölle. Päätökset voivat vaihdella matalan tason päätöksistä (esim. Mitä vaatteita pukeutua) korkean tason päätöksiin (esim. Muuttaminen asumaan toisen henkilön kanssa). On päätöksiä, jotka teemme itse, ja on muitakin, kun haluamme mieluummin neuvoja tai tukea. Kun ihmisillä on tärkeä päätös, he yleensä pyytävät tukea ja neuvoja ystäviltä, perheeltä tai asiantuntijoilta (esim. Terapeutti, neuvonantaja, ammatillinen ohjaus jne.). I-DECIDE-metodologiassa ja kaikissa asiakirjoissa ja käsikirjoissa henkilöä, jota autetaan päätöksenteossa, kutsutaan "**kannattajaksi**". Päätöksiin vaikuttavat monet tekijät, kuten henkilön kasvatusta, elämänhistoria tai henkilökohtaiset kokemukset, käytettävissä olevat tiedot, henkilökohtaiset arvot tai vakaumukset, yksilön persoonallisuus tai päätöksentekotyö. Jokaisen yksilön lukutaito, laskutaito ja digitaaliset taidot vaikuttavat päätöksiin. Esimerkiksi, jos henkilö ei ymmärrä tai osaa käyttää digitaalisia työkaluja tai tietoja ja menettelyjä tuotteen tai palvelun palauttamiseen, on epätodennäköistä, että hän päättää käydä ostoksilla verkossa. Vastaavasti, jos henkilö ei ymmärrä tietyn hoidon lääketieteellisiä mielipiteitä ja mahdollisia tuloksia, on melkein mahdotonta, että hän tekee tietoisesti päätöksen siitä itsenäisesti.

Kuva 1: Eri vaihtoehtojen vertailu: Plussat ja miinukset päätöksentekoprosessissa.

Tuettu päätöksenteko

Tuettu päätöksenteko koostuu useista toimenpiteistä, jotka on suunniteltu luomaan oikeat olosuhteet vammaiselle henkilölle tekemään tietoisia päätöksiä itse. Helpottamiseksi Tämän **kannattaja** tutkii päätöksiä tuetun henkilön C Ould tehdä, antaa kaikki tarvittavat tiedot antaa henkilölle selkeä käsitys kaikki käytettävissä olevat vaihtoehdot, varmistetaan henkilö painaa hyviä ja huonoja puolia sekä mahdollisia tuloksia jokaisen ja auttaa henkilöä ilmoittamaan lopullisesta päätöksestään.

Vammaisen henkilön päätöstä on kunnioitettava, vaikka kannattajan mielestä se ei ole paras mahdollinen päätös. Sen tunnustaminen on oikein ja vammaisen salliminen tehdä virheitä tai viisaita päätöksiä on tärkeä osa SDM-prosessia.

Tässä on yksi nopea esimerkki matalan tason tuetusta päätöksenteosta.

Henkilö voi pyytää tukea taloudellisen päätöksen tekemiseksi. Henkilö on päätettävä viettää suuren osan niiden säästöjen ostaa tietokone ja laajakaista tai tallentaa sitä seuraavan kesäloman. Tukijan on kerättävä ja toimitettava tietoja (käyttäen sopivia tiedostomuotoja, kuten helposti luettavia materiaaleja, videoita, piktogrammeja jne.) Auttaakseen punnitsemaan kunkin vaihtoehdon hyvät ja huonot puolet varmistaakseen, että tiedot ymmärretään hyvin. Lopuksi, jos henkilö pyytää, kannattajien auttaa ilmoittaa päätöksestä muille henkilöille, jotka saattavat tarvita tätä tietoa tai bec o minulle avaintekijä päätöstä täytäntöön.

Tuettu päätöksenteko on olennaista edistää sosiaalisen osallisuuden vammaisten henkilöiden se edistää itsemääräämisoikeutta, ohjaus, itsenäisyys ja riippumattomuus.

I-DECIDE-käsikirjojen kattamat päätöstyypit

I-DECIDE-käsikirjat kuvaavat SDM: n potentiaalia kolmella hankkeen kattamalla erityisalueella, nimittäin terveydenhuollossa, henkilökohtaisessa taloudessa ja kuluttajien oikeuksissa.

Terveydenhuolto

Vammaiset ha ve olleet perinteisesti evätty perusoikeus valvoa, mitä tapahtuu omaa kehoaan. Palveluntarjoajat, ammattilaiset tai perheenjäsenet tekevät usein heidän ravinnostaan, lääkkeitään, liikuntarutiinistaan, lääkäreiden nimityksistään tai muista terveyttä ja hyvinvointia koskevista kysymyksistä heidän edunsa. Terveyteen liittyvät päätökset voivat vaihdella matalan tason, epävirallisista tai yksinkertaisista päätöksistä, kuten ravitsemuksesta, fyysisestä aktiivisuudesta ja hygieniasta, keskitason päätöksiin, kuten alkoholin käyttö tai syntyvyyden hallinta, virallisiin ja monimutkaisempiin päätöksiin, kuten leikkausmenettelyihin tai pitkälle edenneen lääkehoidon hyväksymiseen.

Henkisesti vammaiset henkilöt suljetaan usein pois terveydenhuollon koulutuksesta, koulutuksesta tai ohjelmista, mukaan lukien seksuaali- ja lisääntymisterveysohjelmat. Silloinkin kun he osallistuvat näihin aloitteisiin, tiedot eivät usein ole heille selkeitä tai helposti ymmärrettäviä. Terveydenhoitopäätösten tekemisessä kehitysvammaisilla ihmisillä ei siis usein ole riittävästi tietoa tai resursseja voidakseen tehdä tietoisien päätöksen itse.

Henkilökohtainen talous

Vammaisilta evätään usein oikeus hallita henkilökohtaista talouttaan ja tehdä päätöksiä omaisuudestaan. Rahoitusallalla tehtävien päätösten tekeminen sisältää sekä matalan tason että epävirallisia päätöksiä, kuten kuinka käyttää rahaa tai miten laatia oma budjetti , muodollisempiin ja monimutkaisempiin päätöksiin, kuten pankkitilin avaamiseen, lainojen saamiseen tai taloudellisten investointien tekemiseen tai perimiseen ja hallintaan Kiinteistöt.

Kuluttajan oikeudet

Kaikkien EU: n kansalaisten oikeudet turvataan EU: n lainsäädännössä, koska se varmistaa muun muassa: suojan vaarallisilta tuotteilta; vakuutus siitä, että tuotetiedot ovat selkeitä, johdonmukaisia ja tarkkoja; pääsy nopea ja tehokas tapa ratkaista kiistoja kauppiaiden suojella kuluttajien oikeuksia ja päivitetään lainsäädäntöä ylläpitää kansalaistensa oikeuksia oikeassa taloudellisten ja yhteiskunnallisten muutosten. Vaikka nämä turvatoimet olisivatkin käytössä, vammaiset henkilöt saattavat altistua petollisille väärinkäytöksille, ja heidän erityistukea olisi annettava kuluttajien oikeuksien suojelemiseksi ja puolustamiseksi.

I-DECIDE-tuettu päätöksentekosopimus

Mikä on SDM-sopimus?

I-DECIDE on kehittänyt SDM-menetelmän, yhdenmukaistettu CRPD-periaatteiden kanssa, luomalla tuettu päätöksentekosopimus työkaluna, joka auttaa organisaatioita, ammattilaisia tai vammaisia henkilöitä tarjoamaan tai vastaanottamaan tukea muodollisella ja standardoidulla tavalla [\[7\]](#). SDM sopimus on kirjallinen dokumentti luotu virallistaa SDM prosessia ja allekirjoittavat **tuettu henkilö** (a vammaisen henkilö), **kannattaja** , joka sitoutuu antamaan ohjausta, tukea ja apua päätöksentekoon aloilla elämän määriteltyjen henkilön ja **ohjaajan asiakirjan** .

SDM-sopimusta on käytettävä vapaaehtoisesti, koska henkilön, joka tarvitsee, haluaa tai tarvitsee tukea, on pyydettävä tätä palvelua vapaaehtoisesti. Sopimuksessa vahvistettujen roolien on perustuttava luottamussuhteeseen tukijaan ja toiseen avustajana toimivaan henkilöön. Tuettavan henkilön on myös voitava peruuttaa sopimus tai muuttaa sitä milloin tahansa, jos hän ei ole tyytyväinen sopimuksen toimintaan.

I-DECIDE-metodologia sisältää ohjaajan kuvan. Välittäjä on kolmas henkilö, jonka tehtävänä on tarkistaa ja seurata sopimusta varmistaakseen, että se toimii niin kuin pitäisi. Jos tuettava henkilö ei ole tyytyväinen suhteeseen tukijaan, hän voi pyytää ohjaajaa puhumaan siitä ja ehkä jopa pyytämään korvaavan tukijan.

Kuva 2. SDM-sopimus: monisuuntainen suhde.

SDM-sopimuksen keskeinen osa on henkilön ja tukijan välinen suhde. Se merkitsee asenteenmuokkaus kohti oikeuksien tunnustamiseen tuetun henkilön ja hyväksymistä niiden päätösten , sekä luopumista käytännössä tukija päätöksenteosta edun henkilön vammaisen.

Oikeudellinen kehys

Tämä käsikirja on luotu ja kehitetty on sovittu, että kumpikaan I-PÄÄTTÄMÄÄN SDM sopimuksen eikä täysin yhteensopiva SDM mekanismit ovat osa oikeusjärjestelmien osallistujan maat[8] vielä . Vaikka yleissopimus on oikeudellisesti sitova sopimus, vain harvat maailman maat ovat toteuttaneet tarvittavat uudistukset sisällyttääkseen, sisällyttääkseen ja tunnustamaan vammaisen henkilön tahtoon, toiveisiin ja mieltymyksiin perustuvat välineet oikeudellisiin puitteisiinsa.[9]

Käytännössä tämä tarkoittaa, että:

- SDM-sopimus ei ole oikeudellisesti sitova, koska sitä ei tunnusteta kansallisessa lainsäädännössä.
- Ei ole olemassa virallista kirjaa SDM sopimuksen on ny julkisen rekisterin tai hyväksymä akkreditoitu kykeneviä tai oikeudellisia elimiä;
- Sopimus sinänsä ei anna tukijalle laillisia oikeuksia käyttää tai käsitellä palveluja, ulkopuolisia ammattilaisia tai tuettavan henkilön sosiaalista verkostoa saadakseen tietoja, vaikka kyseisistä tiedoista olisi apua tai hyötyä tukijalle tai henkilö.

Digitaalinen, Laskutaito ja lukutaito sekä SDM

Useimmissa tilanteissa tarvitaan digitaalisten, lukutaito- ja laskutaitotaitojen yhdistelmää tiedon hankkimiseksi, ymmärtämiseksi ja tulkitsemiseksi tietoon perustuvien päätösten tekemiseksi.

Digitaaliset taidot ovat joukko taitoja, joihin sisältyy kyky käsitellä tietojenkäsittelyä, viestintää, sisällön luomista, turvallisuutta ja ongelmanratkaisua, kun niitä käytetään digitaalisissa ympäristöissä tai digitaalisissa laitteissa (esim. Tietokoneet, älypuhelimet, tabletit, Internet).

Nykyään on välttämätöntä saada perustiedot digitaalisten työkalujen ja ympäristöjen käytöstä, varsinkin kun julkishallinnossa on lisääntynyt verkkoprosesseja ja tietokoneistettuja prosesseja (esim. Vero-, terveys-, äänestäjien rekisteröintimenettelyt tai valitusten tekeminen kuluttajina). IT-taitojen ja tietokonetaidon lisääminen antaa yksilöille mahdollisuuden tuntee olonsa turvalliseksi ja luottavaisemmaksi päätöksenteossa.

Lukutaito liittyy ihmisen kykyyn sekä lukea että kirjoittaa lyhyt, yksinkertainen lausuma jokapäiväisestä elämästään. Lukutaidoton henkilö on sellainen, joka ei voi kirjoittaa niin yksinkertaista lausuntoa [\[10\]](#).

On selvää, että henkilöllä, jolla on hyvä perustaidon lukemisesta, kirjoittamisesta ja myös IT-taidoista, on enemmän mahdollisuuksia tehdä päätöksiä, jotka sopivat hänen omiin toiveisiinsa ja mieltymyksiinsä.

Numeerisuus . Numeerisuus tarkoittaa varmuutta ja taitoa käyttää lukuja ja lähestyä ongelmia analyyttisestä al tai matemaattisesta näkökulmasta. Laskemistaitoja voidaan käyttää kaikilla elämän osa-alueilla - työssä tai kotona, jokapäiväisessä perusasioissa, kuluttajina, oman talouden hoidossa, vanhempien auttamisessa lapsemme oppimisessa, potilaissa, jotka ymmärtävät terveystietoja - ja auttavat yksilöitä ja kansalaisten ymmärtää maailmaa, että surround s meitä.

Lukutaito täydentää lukutaitoa ja sitä kutsutaan joskus matemaattiseksi lukutaidoksi. Molempia taitoja tarvitaan toimiakseen täysimääräisesti nykyaikaisessa elämässä.

Numeerisuus tarkoittaa kykyä työskennellä numeroiden ja muiden matemaattisten käsitteiden kanssa soveltaa niitä erilaisissa yhteyksissä erilaisten ongelmien ratkaisemiseksi. Lukuisana oleminen tarkoittaa yhtä paljon loogista ajattelua ja päättelyä kuin "summien tekemistä". Jokapäiväisessä elämässä on

monia tilanteita, joissa hyvä matematiikan ja numeroiden taso on hyödyllinen tietyn vaihtoehdon valinnassa. Erityisesti käyttäessään kuluttajien oikeuksia vaatii yleensä tulkinnassa laskut, kuitit ja laskut ja ymmärtää ING päivämääriä laskemiseksi keston tavaroiden takuun, muun muassa.

Kaikkea edellä mainittua varten I-DECIDE-projekti on kehittänyt työkalut taitotason arvioimiseksi kaikilla näillä kolmella DLN-alueella.

(Katso kaikki DLN-arviointia koskevat materiaalit ja työkalut projektin verkkosivustolla). LINKIT WEB (EASPD + TUKI)

Henkilön DLN-taitojen arviointi ei ole *olennainen* vaan pikemminkin erittäin *hyödyllinen* täydentävä osa I-DECIDE-metodologiaa ja oli olennainen osa projektin rahoitusta. Projekti pystyi osoittamaan, että SDM: ään osallistuminen paransi kaikkien osallistujien DLN-taitoja. Suosittelemme, että tulevat SDM-järjestelmät harkitsevat DLN-taitojen seurantaan tämän oppimisvoiman saamiseksi. Tämä tarkoittaisi, että kun SDM-sopimus virallistetaan, kannattaja selittää nämä SDM-työkalut tuetulle henkilölle ja kuinka heidän edistymisensä seuraaminen näillä aloilla on hänelle hyödyllistä. Sopimuksen alkaessa kannattaja suorittaa alustavan DLN-arvioinnin tuettavan henkilön kyvyistä näillä alueilla. Jos havaitaan, että joitain alueita on parannettava, kannattaja ilmoittaa asiasta tuettavalle henkilölle ja hänen tukiverkostolleen, jotta he voivat tarjota sopivimman koulutuksen ja resurssit tuettavan henkilön edistymiseksi. Tukijakson lopussa on mahdollista suorittaa toinen DLN-arviointi edistymisen osoittamiseksi.

I-DECIDE arviointityökalut

Arvioinnin tavoite on kaksi. Ensimmäinen sen osoittamiseksi, että tuettu henkilö on jo alkanut tehdä omia päätöksiä, ja toiseksi seuraamaan ja arvioimaan henkilön edistymistä I-DECIDE-projektissa kehitetyillä itsearviointityökaluilla (*'tuettu henkilön säännöllinen itsearviointi'* ja *'kannattajan säännöllinen itsearviointi'*). Erityiset itsearviointityökalut sisältävät kaikki yksityiskohdat kyselyjen hallinnoinnista ja kerättyjen tietojen tulkitsemisesta. Varmistamalla, että kaikki osapuolet ovat tietoisia henkilön ja saadun tuen edistymisestä ja evoluutiosta, tulosten jakaminen ja tulosten vastakkainasettaminen mahdollistaa ja valtuuttaa tuettavan henkilön ja osoittaa yhteistuotannon edut ja auttaa siirtymään korvaavasta päätöksestä tuettuun päätökseen tehdä.

3. SDM-palvelun luominen

I-DECIDE-tuettu päätöksentekosopimus käytännössä

Tässä osiossa kerrotaan, miten organisaatiot, jotka pyrkivät takaamaan vammaisten henkilöiden oikeudet ja heidän autonomiansa tarjoamalla tukea, voivat toteuttaa I-DECIDE-menetelmän tuetussa päätöksenteossa käyttäen SDM-sopimusta palvelunsa perustana.

SDM-sopimus ammatillisena tehtävänä

Yleissopimuksen ja sen 12 artiklan täysimääräinen täytäntöönpano edellyttää päivittämistä ja tarkistamista henkilöstölle, joka työskentelee vammaisille tukea tarjoavissa palveluissa, koska heidän pätevyytensä, taitonsa, lähestymistapansa tai asenteensa voivat muuttua perusteellisesti. Oikeudellisesta näkökulmasta korvaavan päätöksentekomallin poistaminen ja tuetun päätöksentekomallin hyväksyminen henkilön oikeuksien takaamiseksi ja oikeuskelpoisuuden harjoittamiseksi on velvollisuus.

Paitsi oikeudellisista päätöksistä, alhainen päätökset ovat läsnä arkielämässä kaikkien yksilöiden ja käytännössä I-PÄÄTTÄMÄÄN SDM mallia tulisi käyttää takaamaan perusoikeudet vammaisen henkilön kuten itsenäisyys ja riippumattomuus, *erityisesti* tällä matalalla tasolla.

Tämän käsikirjan tarkoituksena on osoittaa, kuinka I-DECIDE-metodologiaa voidaan soveltaa jokapäiväisessä elämässä.

I-DECIDE SDM -sopimuksen mukaisia ammatillisia velvoitteita ovat:

- Velvollisuus tarjota tukipalvelu. Allekirjoittamalla sopimuksen ammattilaiset ja asianomaiset henkilöt sitoutuvat tukemaan vammaista henkilöä.
- Monitieteinen ammatillinen lähestymistapa. SDM-sopimukset eivät määritelmän mukaan kuulu mihinkään tiettyyn ammattiin, vaikka SDM-sopimukseen voi kuulua yhdistelmä ammattilaisia, kuten sosiaalityöntekijöitä, lakimiehiä, terveydenhuollon ammattilaisia, vammaisuuteen erikoistuneita tai muita ammattilaisia, joilla on kokemusta sosiaalialalta tai avun tarjoamisesta henkilöille, joilla on vammaiset. Sosiaalisten verkostojen - perheiden, ystävien, perhekaverien tai muiden tuttavien - on tiedettävä SDM-sopimuksen olemassaolosta ja sen toiminnasta. Tämä johtuu siitä, että a) ne voivat auttaa sopimuksen tehokasta toimintaa b) ne voivat tarjota innovatiivisen tavan tukea yksilöitä.

Menestys ei ole itse SDM-sopimuksen tekeminen , vaan sellaisen ympäristön luominen, jossa tuetut päätökset voidaan tehdä.

- Luottamuksellisuus. Arkaluonteisten tietojen käsittelyssä sovelletaan tavanomaisia luottamuksellisuusmenettelyjä ja GDPR-määräyksiä.
- SDM-sopimuksen seuranta. Tehtävän tai toimenpiteiden aikana kerättyjen tietojen tallentaminen on välttämätöntä ja asianmukaista. Päätöksentekopäiväkirja tai lokikirja on paras tapa auttaa kommunikoimaan ja arvioimaan saavutettua edistystä, ja se auttaa ammattilaisia myös tarjoamalla tukea tai koordinoitua ohjaajan kanssa. Tukihenkilöiden voi käyttää organisaation hallintajärjestelmän tai tietokantaan tai käyttää omaa, mutta siinä on oltava seuraavat osat:
  - Tuetun henkilön nimi
  - Ohjaajan nimi
  - Jokaisen työstunnon päivämäärä ja numero
  - Erityinen päätös on tehtävä
  - Erityiset käytetyt työkalut / suoritettut toimet
  - Havainnot edistymisestä
  - Kunkin päätöksen prosessin päättymispäivä
  - Tuetun henkilön kanssa käytyjen työstuntojen päivämäärä ja määrä

Roolit I-DECIDE SDM -sopimuksessa

Kolme pääroolia I-DECIDE SDM -sopimuksessa ovat:

- Tuettu henkilö
- Kannattaja
- Ohjaaja

I-DECIDE SDM -sopimuksen kaikkien osapuolten on noudatettava kolmea yleistä periaatetta:

1. Kaikki SDM-sopimuksen mukainen työ ja toimet perustuvat tuettavan henkilön toiveisiin ja mieltymyksiin.
2. Tuetun henkilön on tehtävä lopullinen päätös.
3. Kannattajan on hyväksyttävä kaikki päätökset riippumatta hänen henkilökohtaisesta tai ammatillisesta näkökulmastaan.

Oikeuden oikeuskelpoisuuteen ja päätöksentekoon tunnustaminen tarkoittaa vammaisen henkilön oikeuden tehdä virheitä tunnustamista, olettaen positiivisena tosiasiana, että jokaiseen valintaan voi liittyä riskejä.

Kummankin osapuolen vaatimukset ja roolit ovat:

1) Tuettavan henkilön on pystyttävä:

- Ilmaise halu saada tukea tai lopettaa tuki;
- Kerro heidän mieltymyksistään ja ilmaise toiveensa;
- Kehittää luottamuksellinen suhde toiseen (t) henkilö (i) hin, joilta he haluavat saada tukea (kannattaja);
- Määritä minkälaisen päätösten tai alojen kohdalla he saattavat tarvita tukea;
- Huomaa, että he tekevät lopullisen päätöksen (eivätkä kannattajat).

2) kannattaja

Tukija voi olla kuka tahansa henkilön välittömässä ympäristössä, perhe, ystävät ja sosiaalinen verkosto tai ammattitaitoinen tukipalvelu. I-DECIDE -menetelmässä suunnitellaan ammattitaitoisen tukijan käyttöä, joka pystyy koordinoimaan henkilön käytettävissä olevia resursseja ja palveluja, vaikka tiedämme, että tämä ei aina ole mahdollista kaikissa maissa. Edullisesti, tukea ammatillista pitäisi olla taustalla sosiaalisessa koulutukseen tai sosiaalityön pääasiallisena tehtävänä on ohjata ja tukea henkilön päätöksentekoprosessiin.

Vaaditut taidot ja arvot

- Kyky kunnioittaa ja arvostaa tuettavan henkilön itsenäisyyttä ja arvokkuutta sekä ymmärtää ja kunnioittaa tuettavan henkilön tavoitteita, arvoja ja mieltymyksiä.
- Kyky kunnioittaa tuettavan henkilön erityistä päätöksentekotyylä ja tunnistaa milloin ja miten tukea voidaan tarjota henkilölle.
- Kyky muodostaa luottamussuhde tuettavaan henkilöön ja viettää niin paljon aikaa kuin tarvitaan tukemaan henkilöä kunkin päätöksen tekemisessä.
- Empatia, itsevarmuus ja kyky kommunikoida selkeästi tuetun henkilön kanssa sopivalla ja saavutettavalla tavalla.

Kannattajan tärkeimmät tehtävät

- Arvioida henkilön taitoja suhteessa päätöksentekoon SDM-sopimukseen sisältyvillä erityisalueilla.
- Rakentaa ja toteuttaa yhdessä henkilön kanssa yksilöllinen tukisuunnitelma, joka auttaa henkilöä tekemään päätöksiä.
- Tutkia materiaaleja ja resursseja auttaakseen henkilöä ymmärtämään tietoja, joita hän tarvitsee tekemään omat päätöksensä.
- Auttaa tuettua henkilöä hankkimaan neuvoja eri lähteistä.
- Tuetaan henkilöä tapaamisissa ulkopuolisten organisaatioiden, ammattilaisten tai henkilöiden kanssa tiedon hankkimiseksi ja vaihtoehtojen tutkimiseksi.
- Auttaa henkilöä analysoimaan erilaisia vaihtoehtoja.
- Varmistaaksesi, että henkilö on ymmärtänyt päätöksessä mukana olevien vaihtoehtojen edut ja haitat.
- Auttaa henkilöä ilmoittaa päätöksestä (t) ja hänen perheensä ja muut sekä mahdollistaa hyvän täytäntöönpanon henkilön valinta. Tarvittaessa kannattaja kannattaa päätöksen täytäntöönpanoa.
- Auttaa tuettua henkilöä suorittamaan haastattelut ja arvioinnit.
- Tarkkailla ja tallentaa kaikki SDM-sopimuksesta johtuvat toiminnot ja toimet .
- Arvioida ja tallentaa (jos niin valitaan) SDM: n vaikutus tuetun henkilön DLN-taitoihin .

3) Ohjaaja

Ohjaaja työskentelee tukisuhteen kanssa ulkoisesti, ja hänet pidetään suojana ja neuvonantajana SDM-sopimuksen eri vaiheissa . Ohjaaja on vastuussa henkilön ja ammattilaisen neuvonnasta ja ohjauksesta kunkin tukisopimuksen virallistamisessa. Hänen roolinsa voidaan ymmärtää erikoistuneena henkilön ja tukiammattilaisen välisen suhteen johtajana : ohjaaja auttaa luomaan sitä, seuraamaan sitä ja ratkaisemaan molemmille osapuolille mahdollisesti ilmaantuvia epäilyksiä tai konflikteja. Käsitteellisesti ohjaaja toimii kaksoissuojana, joka varmistaa molempien osapuolten välisen suhteen laadun , mutta estää tai välttää myös tilanteita, joissa henkilön oikeuksia ei kunnioiteta.

Ohjaajan rooli voidaan tiivistää seuraavasti:

- Antaa neuvoja SDM-sopimuksen toiminnasta.
- Auttaa henkilöä tunnistamaan sopivat kannattajat.

- Auttaa henkilöä ja tukijaa mahdollisten riitojen ratkaisemisessa.
- Ota säännöllisesti yhteyttä osallistujiin tarkistaaksesi, että tukijärjestelyt toimivat.
- Seurata ja tallentaa SDM-sopimuksen irtisanominen ja ilmoittaa tuetun henkilön tukiverkostolle sopimuksen päättymisestä.

Ohjaajan on ymmärrettävä täysin SDM-sopimuksen ehdot ja hänen on kyettävä kommunikoimaan sopivalla kielellä sekä tuettavan henkilön että kannattajan kanssa sovittelustrategioiden ja pehmeiden taitojen, kuten itsevarmuuden, avulla.

Tuettu henkilö tai kannattaja voi kääntyä neuvonantajan puoleen selvittääkseen epäilyt, jotka johtuvat prosessista SDM-sopimuksen soveltamisalan ja sisällön parantamiseksi tai sopimuksen purkamiseksi.

I-DECIDE-metodologiassa käsitteellistetty ohjaaja voi olla toinen ammattilainen - ihanteellisessa tapauksessa edustajia tai palvelua palvelevilta kannattajilta - tai vertaistuin tuettavan henkilön sosiaalisesta verkostosta tai perheenjäsen, jolla on vaadittavat tiedot ja taidot.

SDM-sopimuksen luominen ja toimittaminen

Käytännössä SDM-sopimuksen täyttämisen prosessi toteutetaan neljässä päävaiheessa, palvelun alusta pyytämiseen ja prosessin lopussa saadun tuen arviointiin. Seuraava kaavio esittää yhteenvedon I-DECIDE SDM -sopimusprosessin neljästä vaiheesta.

Kuva 3. I-DECIDE SDM -sopimus: päävaiheet.

Vaihe 1: SDM-palvelun pyytäminen

Henkilö, jolla on vamma, joka voi vaatia sitä pyytää palvelua tehdä päätöksiä eri aloilla heidän elämäänsä. Yleensä henkilöt ilmaista toiveensa joku työskentelevät tukipalveluja käyttävät niitä tai on ammattilainen tai peer he tuntevat. Käytännössä henkilöiltä mahdollisesti toimivat kannattajia ja saada kysyntää tuen tulee myös pystyä tunnistamaan soveltuvuutta SDM

sopimuksen (kuten määritelty I-PÄÄTTÄMÄÄN metodologia) varten tietyn henkilön voidakseen kannustaa heitä pyytää tällaista henkilökohtainen ja yksilöllinen SDM-palvelu. Ammatti- tai henkilö IDENTIF IES tarvetta tai vastaanottaa erityistä pyyntöä tukenaan vammaisen henkilö tulee kertoa organisaationsa, johtaja tai esimies. Siitä lähtien olisi järjestettävä tapaaminen tukihakemuksen tekvän henkilön kanssa SDM-sopimuksen käyttöönottamiseksi, mukaan lukien potentiaalinen avustaja, joka on valittu luettelosta tai joukosta henkilöitä, jotka ovat valmiita ja ammattitaitoisia suorittamaan tätä tehtävää. Helpottajana selittää tuetun henkilölle kaikki tiedot heidän oikeudestaan ja miten käyttää sopimusta välineenä toimittaa tuettu päätöksenteko palvelua. Ohjaaja on vastuussa myös mukana olevien eri ammattilaisten tai henkilöiden, roolien ja vaiheiden tai prosessien esittelystä SDM-sopimuksen virallistamisen jälkeen.

Vaihe 2: Kannattajien tunnistaminen

Henkilön tai ammattilaisten tunnistaminen tuen tarjoamiseksi on olennainen osa prosessia. On tärkeää ymmärtää, tunnustaa ja kunnioittaa sitä, että tuen hakijalla on oikeus valita henkilö, joka antaa tuen. Käytetty lähestymistapa Tässä käyttöohjeessa oletetaan, että kannattaja tulisi mieluiten olla ammattilainen tai henkilö, jolla on taitoja muodostaa luottamuksen den suhde tuettu henkilö. F acilitator auttaa henkilöä tunnistamaan kannattaja. Tuettu henkilö voi pyytää useita tukijoita riippuen siitä, minkä tyyppisiä päätöksiä tehdään. Kaikkien osapuolten välillä järjestetään haastattelu, jolla vahvistetaan ehdotetun henkilön soveltuvuus SDM-sopimuksen tukijana olevaan tehtävään.

Vaihe 3: SDM-sopimuksen soveltamisalan ja sisällön määrittelemine

Soveltamisala

I-DECIDE SDM -sopimuksessa vammaisen aikuinen tai tuetut henkilöt voivat vapaaehtoisesti, ilman aiheetonta vaikutusta tai pakotusta, valtuuttaa tukijansa tekemään seuraavat toimet:

- Auttaa tuettavaa henkilöä ymmärtämään vaihtoehdot, vastualueet ja seuraukset, jotka saattavat johtua erityisistä päätöksistä, jotka henkilö saattaa haluta tehdä. Esimerkiksi , henkilö voi pyytää apua päättää, missä asua, jotka tukevat tai palveluja he haluavat, jotka he haluavat he haluavat elää, missä he haluavat työskennellä, miten hallita oman talouden, miten

rahaa kuluttajana, kuinka käyttää muun muassa terveydenhuoltopalveluja tai muita elämäntapaan liittyviä päätöksiä. Sopimuksessa tulisi kuvata mahdollisimman yksityiskohtaisesti alueet, joilla henkilöä on tuettava päätöksenteossa.

- Avustaa tuettua henkilöä pääsemään, keräämään tai hankkimaan asiaankuuluvia tietoja päätösten tekemiseksi.
- Avustaa tuettua henkilöä ymmärtämään tai tulkitsemaan annettuja tietoja.
- Avustaa tuettua henkilöä kommunikoimaan päätöksestään muille ihmisille.
- Tukijalla ei ole valtuuksia tehdä päätöksiä tuettavan henkilön puolesta.

Kun tuettu henkilö on tehnyt päätöksen ja ilmoittanut päätöksestä muille ammattilaisille, perheenjäsenille tai ikäisilleen, tuettu päätöksenteko päättyy ja päätösten täytäntöönpanovaihe alkaa. Täytäntöönpanopäätöksiä vaatii yleensä yhdistetty toiminta muita tukipalveluja tai ammattilaisia, mukaan lukien perheenjäsenten tai ulkoisten sidosryhmien.

SDM-sopimus on määräaikainen sitoumus, ja sitä tulisi tarkistaa säännöllisesti. SDM-sopimuksen sisällön ja soveltamisalan päivittäminen ja tarkistaminen kuuden kuukauden välein on katsottava vakiokäytännöksi, vaikka sen kesto voi vaihdella yksittäisistä olosuhteista riippuen.

Tuettu henkilö voi peruuttaa tai irtisanoa SDM-sopimuksen milloin tahansa.

Sisällys

SDM-sopimuksen luomiseksi ammattilaisten tulisi varmistaa, että seuraavat elementit on nimenomaisesti mainittu asiakirjassa.

- ✓ nimet Tuetut Henkilö , kannattajien ja avustaja
- ✓ kuvaus t hän kolme eri rooleja
- ✓ Detailed kuvaus mahdollisimman päätösten jossa tuettu henkilö tarvitsee tukea kullakin kyseisellä alueella
- ✓ Length ja / tai muutoksen päivämäärä sopimuksen
- ✓ Menettelyt sopimuksen muuttamiseksi tai peruuttamiseksi

Vaihe 4: SDM-sopimuksen toimittaminen ja arviointi

Tässä vaiheessa kuvataan kolmen asianomaisen osapuolen suhdetta ja I-DECIDE SDM -sopimuksen aikana toteutettavia erilaisia toimia, keskitytään erityisesti prosessin arvioinnin etenemiseen. Seuraava kaavio esittää yhteenvedon I - DECIDE - pilottivaiheen eri istunnoista.

Kuva 4. SDM-palvelun ja sopimuksen arviointi: Työistunnot

Seuraavissa osioissa annetaan käsitys ja kuvataan kaikki SDM-sopimuksen seurantaan ja arviointiin liittyvät prosessit.

SDM-suhteen luominen: liimaus ja alustava arviointi

Ensimmäisen tukijan ja tuettavan henkilön haastattelujen aikana työsuhteen tulisi vakiintua ja kasvaa. Vasta sen jälkeen, luottavainen suhde on kehitetty voi kannattimen kysyä tuettu henkilölle hänen haluaa, tahtoa ja mieltymyksiä ja arvioida taitoja henkilö. Ensimmäisen kokouksen aikana ei ole asianmukaista arvioida, arvioida tai kysyä henkilöltä heidän toiveitaan, tahtoaan ja mieltymyksiään, koska suhdetta ei olisi luotu kunnolla.

Ensimmäisessä johdanto haastattelu on keskittynyt selvittämään eri rooleja SDM sopimuksen ja ymmärtää edullisen tavoista joita tuetaan henkilö (esim sanallista,

sanatonta, käyttää erityisiä viestinnän tekni que s tai vaihtoehtoiset menetelmät). Kerättyjen tietojen tämän istunnon aikana on olennaisen tärkeää auttaa ammatti yksilöllisesti ja mukauttaa SDM sopimus ja sen prosessin es tuettuun henkilölle.

Toisella haastattelun kannattaja tai ammattilainen tarkkailla, tutkia ja mieluiten kirjata miten henkilö haluaa tehdä päätöksiä (esim tekee henkilö tehdä päätöksiä hitaasti tai impulsiivisesti? I s henkilö selvästi määritelty ja toimitukset, joissa oman päätöksensä? Jne .) Kannattajan on kunnioitettava ensisijaista päätöksentekotyyliä ja jokaisen tahtoa. Tämän istunnon avulla tulisi kysyä tuetuilta henkilöiltä kiinnostuksen kohteitaan ja heidän sosiaalisia tai ammatillisia verkostojaan, jotta voidaan tunnistaa yhteiset kohdat ja rakentaa suhde heidän kanssaan pehmeiden taitojen avulla.

Kolmannen ja tarvittaessa seuraavien istuntojen tulisi keskittyä arvioimaan henkilön itsenäisyyden ja taitojen tasoa suhteessa I-DECIDEn kolmeen alueeseen tai elämänalueeseen. Kumppanit ovat kehittäneet osana projektin metodologiaa erilaisia asiakirjaa, joka on suunniteltu tukeen ammattilaisille. Jos DLN-arviointi vaaditaan , se olisi paras aika tehdä se.

(Katso kaikki I-DECIDE-arviointimateriaalit projektin verkkosivustolta).

Yksilöllinen SDM-suunnitelma

Kun alkuarviointi on tehty, tukijalla ja tuettavalla henkilöllä on selkeä käsitys tuettavan henkilön tarpeista sekä heidän toiveistaan ja mieltymyksistään. Tässä vaiheessa on tärkeää ja asianmukaista kysyä tuettavalta henkilöltä tiettyjä alueita, aiheita, tilanteita tai kysymyksiä, joissa henkilö tarvitsee tukea päätöksenteossa. Tukijan on I-DECIDE- menetelmän mukaisesti ja SDM-sopimuksessa määritellyn mukaisesti kirjattava yksilöllisen SDM-suunnitelman ensimmäiseksi kohdaksi työistunnoista ja haastatteluista johtuvat kysymykset tai alueet, joita henkilö pitää tärkeinä saadakseen tukea. Henkilökohtaisen SDM-suunnitelman on sisällettävä **toimia**, jotka on suoritettava jokaiselle aihealueelle **päätöksen tekemiseksi**, ja toimet olisi mukautettava aiemmin arvioitun henkilön taitoihin ja kykyihin annettujen arviointimallien avulla. Yksilöllinen SDM Suunnitelman tulee sisältää tai viitata resursseja, palveluja tai yksilöiden sosiaalinen tai ammatillinen verkosto (t) on henkilö, joka on mukana jokaisessa toiminta sekä aikataulu toiminnan kehittämiseksi suunnitelman tehokkaasti.

Referenssinä, yksilöllistetty SDM tulisi sisältää, mutta ei voida muassa tiedot siitä, miten:

- Hae tietolähteitä;
- Koordinoi toimet muiden tukipalvelujen tai ammattilaisten kanssa tiedon saamiseksi (esimerkiksi tunnistamalla koulutusmahdollisuudet DLN: n tai muiden päätöksenteon edellyttämien jokapäiväisen elämän taitojen lisäämiseksi);
- Kommunikoida tukipalvelujen ja tuettavan henkilön sosiaalisten verkostojen kanssa SDM-sopimukseen sisältyvistä asioista;
- Määritä toimet varmistaaksesi, että tuettu henkilö ymmärtää tiedot ja toimet hyvin;
- Tunnista eri vaihtoehdot, joilla on hyvät ja huonot puolet kullekin kysymykselle tai päätökselle;
- Auta henkilöä saamaan asiantuntijalta neuvoja;
- Jatka tehdyn päätöksen ilmoittamista henkilön tukipalveluille tai sosiaalisille verkostoille;
- Toimet henkilön tekemien päätösten toteuttamiseksi.

SDM-suunnitelman laatimisen jälkeen seuraava tehtävä on koordinoida käytettävissä olevia resursseja yksilöllisen SDM-suunnitelman toteuttamiseksi. On tärkeää tallentaa havaintoja ja kommentteja suunnitelman tehokkuudesta (ts. Auttoivatko kehitetyt toimet ihmisiä saavuttamaan tavoitteensa? Ja tehokkuuden (eli määrittelemään tavoitteiden saavuttamiseen tarvittava työ tai aika) .Tietojen kirjaamisella on kaksi päätavoitetta: ensin, jotta valtuuttaa henkilön tunnistamiseksi ja selvittämiseksi edistymistä suora palaute ja toisaalta paran e SDM prosessia säätämällä toimia, työkaluja tai viestintästrategioiden kanssa tuettu henkilö.

SDM-työistuntojen tiheys riippuu päätettävien asioiden monimutkaisuudesta ja suoritettavista toimista. Yleensä yksi istunto viikossa on toivottavaa.

SDM-palvelun arviointi

Arviointi on välttämätön askel I-DECIDE SDM -menetelmässä, koska se tarjoaa mahdollisuuden parantaa ja mukauttaa sekä SDM-sopimuksessa että SDM-suunnitelmassa vahvistettuja työkaluja ja menettelyjä. Arvioinnin peruskäsite on prosessin jatkuva hallinta. ' Ohjaus ', tässä ymmärrettynä elävänä ja dynaamisena prosessina, tarkoittaa käytettyjen työkalujen mukauttamista ja

muutosten tekemistä menettelyihin, jotta henkilö pystyy tekemään enemmän päätöksiä vastaavissa olosuhteissa. Toistuva arviointi takaa paremman laadun I-DECIDE SDM -prosessissa.

a) Tyytyväisyys SDM-sopimukseen tai -palveluun

I-PÄÄTTÄMÄÄN Projektikumppanit mielestä se on tyydyttävällä käyttäjälle SDM sopimuksen ja palvelun osallistuminen päätöksentekoon ja päätöksen toteuttamisessa, joka on olennaisen tärkeää varmistaa pitkäaikainen suhde tukihenkilö tai palvelun kanssa perustuu I-DECIDE -menetelmää. Tyytyväisyyden arviointia suositellaan käyttämällä vähintään kahden kuukauden välein toimitettuja asiakirjoja (vaikka esiintymistiheys voi vaihdella tapauskohtaisesti) sekä kannattajan (*"kannattajan säännöllinen itsearviointi"*) että suoran edunsaajan tai henkilön kanssa, jolla on vammaisuus (*'tuetun henkilön säännöllinen itsearviointi'*). Näiden kyselyjen on tarkoitus olla itse hallinnoitavissa, koska tuloksia käytetään prosessin muutokseen, toimintojen mukauttamiseen tai erilaisiin työkaluihin henkilölle tarjotun tuen parantamiseksi. Läpinäkyvyys on tärkeää arviointiprosessissa, ja arvioinnin tulokset tulisi jakaa tuettavan henkilön ja tukea tarjoavan ammattilaisen kanssa.

Neuvonantajan on myös vastuuhenkilö valvonnasta paitsi SDM sopimusta ja seurata prosessia, mutta myös edistymistä henkilö tai kannattaja. Ohjaajan rooliin kuuluu tietoisuus molempien osapuolten välisen suhteen laadusta. T hän tarkistaa ja käytön tuloksista itsearviointivälineitä voisi olla lähtökohta. Ajoissa ajoitettujen ja tarkasti nauhoitettujen haastattelujen kanssa SDM-sopimukseen osallistuvan henkilön ja ammattituen kanssa pitäisi auttaa ohjaajaa kanavoimaan tarvittavat muutokset molempien osapuolten tyytyväisyyden parantamiseksi ja käynnistämään tarvittavat järjestelyt sopimuksessa tai SDM-suunnitelmassa, jonka tuettu henkilö ja henkilö kannattaja voi pitää hyödyllisenä.

(Katso kaikki I-DECIDE-materiaalit projektin verkkosivustolta).

b) DLN-taitojen edistymisen arviointi

Projektissa DLN-aidot pidettiin tärkeänä ja perustekijänä päätöksenteossa, ja I-DECIDE- hankesuunnitelmassa edellytettiin, että ne arvioidaan säännöllisesti erityisillä työkaluilla ja lomakkeilla, jotka on kehitetty kahden kuukauden välein. Koska DLN-taitojen arviointiprosessi on myös elävä ja jatkuva prosessi, edistymisen rekisteröinti voi osoittaa alueita, joilla tuettavan henkilön on

parannettava. Tukija ilmoittaa tuettavalle henkilölle ja hänen tukiverkostolleen DLN-taitojen arvioinnin tuloksesta sopivimman koulutuksen ja resurssien tarjoamiseksi. Henkilön DLN-taitojen parantuminen voi liittyä hyviin pisteisiin arvioitaessa henkilön ja kannattajan tai ammattilaisen tyytyväisyyttä.

c) Sopimuksen tarkistaminen, uudistaminen tai muuttaminen

Koko sopimus on tarkistettava kuuden kuukauden välein ja palautetta jaetaan prosessin kolmen osapuolen kanssa. Palautteen vastaanottaminen ohjaajalta on erittäin kannustettavaa prosessin tässä vaiheessa. Tarvittaessa sopimusta jatketaan, mukaan lukien uudet kysymykset tai olemassa olevien muuttaminen tai päivittäminen. Muissa tapauksissa SDM-sopimusta ei uusita, koska henkilö ei halua enää saada tukea tai yksinkertaisesti koska sitä ei tarvita.

(Katso kaikki I-DECIDE-materiaalit projektin verkkosivustolta).

4. I-DECIDE Personal Finances Manual

Johdanto

Taloushallinto on monimutkainen käyttäytyminen, joka koostuu joukosta taloudellisia perustaitoja. Monimutkaisuudesta huolimatta kyky hallita rahaa on välttämätöntä aikuisuuteen siirtymiselle.

Mutta mitä tarkoittaa taloudellinen lukutaito? Mitä taitoja jonkun on kehitettävä voidakseen tehdä taloudellisia päätöksiä?

I-PÄÄTTÄMÄÄN opasta oman talouden yrittäjä tarjota vastauksia näihin kysymyksiin, jotka perustuvat I-PÄÄTTÄMÄÄN SDM metodologia, jota kehittää ta sarja koulutusmoduulien to apua ja tukea oppimisvaikeuksista kärsivät henkilöt ottavat tehokkaasti valvoa omaa talouttaan. Koulutusmoduulit keskittyvät alhaisella - tason päätöksentekoa ja on kehitetty perustuu työkokemusta tarjoamalla oppimis- ja koulutusmahdollisuuksia on Kreikka - järjestö. Henkilökohtaista taloutta käsikirjassa kehitettyjen moduulien ja toimintojen tarkoituksena on lisätä älyvammaisten henkilöiden itsenäisyyttä hallinnoida omaa talouttaan lisäämällä taitojaan [\[11\]](#) aloilla, jotka liittyvät mutta eivät rajoitu:

- Budgeting;
- Saving & Spending;
- Bank and Bank Accounts ;
- Financial Risk, business Behaviours tai Undue Influence .[\[12\]](#)

Seuraavissa luvuissa esittelemme noudatettavia koulutusmenetelmiä sekä tietoja, jotka tukijan on tiedettävä henkilökohtaisesta taloudesta voidakseen suunnitella henkilökohtaisen SDM-suunnitelman I-DECIDE SDM -sopimuksen mukaisesti ja valmistella ja kehittää koulutustyökaluja ja resursseja on lisätä henkilön kykyjä yksilöllistä tukea.

I-DECIDE Personal Finances Manualin tarkoituksena on rakentaa CRPD-periaatteita ja ohjata ammattilaisia tarjoamaan yksilöllistä ja räätälöityä tukea ja resursseja vammaisille heidän oikeuksiensa käyttämiseen ja viime kädessä tekemään matalan tason taloudellisia päätöksiä itsenäisesti. Tästä syystä on järjestetty koulutusta edellä mainittuihin ryhmiin henkilökohtaisen talouden varmasti parantaa henkilön DLN taidot mukaan ovat yhteydessä jokapäiväisiä toimintoja, jotka tapahtuvat työskentelevät eri näkökohtia henkilökohtaisen talouden s .

Koulutusmenetelmät

Peruseriaatteena , kun joku tarjoaa koulutusta kurseja henkilölle s kanssa älyllinen tai oppimisvaikeuksia, niillä on oltava mielessä, että niiden edessä on henkilö, jolla yksilöllisen oppimisen eroja[\[13\]](#) . Yksilöllisyys Palvelun käyttäjä tarvitsee kannattaja kehittää henkilötyövuotta keskitetty koulutussuunnitelma ja räätälöityä tukea . Tämä tulisi sisältää n e c e ssary säädöt kannattaja on tehtävä, jotta voidaan avustaa ja tukea vammaiset ennen, sen aikana ja sen jälkeen oppimisprosessia.

Tunnustettuaan tämän peruseriaatteen , kannattaja voi suunnitella koulutusohjelmia ja -toimintoja, jotka tarjoavat useita keinoja palvelun käyttäjän tiedon esittämiseen, toimintaan, ilmaisuun ja sitoutumiseen. Erilaisten informaatioesitysten (teksti, visuaalinen ja auditiivinen) käyttö helpottaa oppimisprosessia ja parantaa yhteyksiä abstraktien käsitteiden välillä.

In-vivo oppiminen on tapa tukea itsenäisyyttä ja omavaraisuutta kautta mielekästä osallistumista ja oppimista yhteisö ympäristössä tai simuloitu asetus, innoittamana arkielämän toiminnasta tai tilanteita kokema vammaisen henkilön . (Herrygers, Clark, Crosland ja Deschenes, 2010). In-vivo-oppiminen

antaa henkilölle mahdollisuuden oppia tekemällä oppimansa henkilökohtaisessa elämässään.[\[14\]](#)

Siksi on tärkeää käyttää useita menetelmiä sitouttamiseen ja ylläpitämään henkilön kiinnostusta. Aktiviteettien on oltava aitoja ja realistisia, merkityksellisiä ja mielekkäitä, jotta varmistetaan sitoutuminen koko oppimisprosessin ajan .

Tämän perusteella oppaassa annetaan kattavat ohjeet tukijalle I-DECIDE SDM P -väylän toimintojen kehittämiseksi älyllisesti vammaisille palvelun käyttäjille hänen taitojensa ja kykyjensä parantamiseksi finanssialalla.

Jokainen henkilökohtaisen talouden aihe (budjetointi, säästöt, menot, pankki , taloudelliset riskit tai väärinkäytösten estäminen) on jaettu neljään eri osaan. Ensimmäisessä osassa on taustatietoja kannattajalle. Toinen summari s es tarkoitus ja tavoite tiettyyn aiheeseen. Kolmannessa osassa luetellaan koulutustoiminta , kun taas neljännessä osassa mainitaan perustiedot ja taidot, jotka palvelun käyttäjän tai vammaisen olisi pitänyt kehittää koulutuksen loppuun mennessä.

Lopussa kunkin moduulin arvio tarvittavan kokousten palvelun käyttäjä ymmärtää kunkin aiheen tarjotaan . Kuitenkin kesto voi vaihdella tarpeiden mukaan henkilö , hänen nykyinen taitotaso ja päätös hänen haluavat es tehdä.

Perussanasto

Alla annamme tärkeimmät taloudelliset ehdot, joita käytetään koulutuksen aikana. Nämä sanat löytyvät hyvin usein päivittäisessä henkilökohtaisessa taloudellisessa toiminnassa, ja tästä syystä palvelun käyttäjän on totuttava niihin. Näiden ehtojen tuntemusta lisätään erilaisilla kouluttajilla, jotka tehdään tukijan kanssa.

Tulo

Kulut

Tallentaa

Ylikulutus

Talousarvio

Palkka

Tarpeet

Haluaa

Säännölliset kulut

Joustamattomat velvoitteet Velka

Pankki

Tili

Yhteinen tili

Pankkiautomaatti

Kiinnostuksen kohde

Vähimmäistalletus

Pankkivirkailija

Veloitus Card / sekkikortti

Veloitus / hyvitys

Luotto Card

PIN-koodi

**(POSAR EN UN QUADRE / BUSCAR UNA MANERA BONICA DE
PRESENTAR AQUESTS CONCEPES, S'HI VAL QUAALSEVOL
TOISTUU)**

Taloushallinto ja oikeudet

Ennen esittämistä koulutustoimintaa liittyvä matalan tason taloudellinen hallinta, on tärkeää, että ammattilaisten tuen ja toiminnan kehittämiseen tämän oppaan ymmärtää keskeisyys taloudellinen itsemääräämisoikeus ja sen suorassa suhteessa henkilön oikeuksia. I-DECIDE S DM -menetelmässä tunnustetaan täysin vammaisten oikeudet yhteiskunnan tasavertaisina kansalaisina. CRPD, artikkelissaan 12 suunnilleen yhtä lain edessä, tunnistetuista se että vammaiset ovat oikeustoimikelpoisia yhdenvertaisesti muiden kanssa kaikilla elämäntilanteilla, kuten oikeus omistaa tai periä omaisuutta, hallita omaa talousasioiden ja saada yhtäläiset mahdollisuudet saada pankkilainoja, kiinnelainoja ja muita rahoitusluottoja. Lisäksi yleissopimuksessa todetaan nimenomaisesti:

"Kaikkien sopimusvaltioiden on toteutettava kaikki asianmukaiset ja tehokkaat toimenpiteet varmistaakseen edellä mainitut seikat ja taatakseen, että vammaisilta henkilöiltä ei evätä mielivaltaisesti omaisuuttaan." (Vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan yleissopimuksen 12 artiklan 5 kohta)

12 artikla edustaa tärkeä virstanpylväs vuonna tunnistetuista se ta vammaisten oikeuksia ja erityisesti pakottaa M hiillos S sujuvamman, organisaatioiden ja yhteiskunnan hyväksyä murrosta SDM tai *tukenut* päätöstä tehdä sijasta *korvaavan* päätöksen tekemiseen antamalla konkreettisia toimia. Näiden kahden eron ymmärtäminen on kriittistä, jotta UNCRPD voidaan panna täytäntöön maailmanlaajuisesti ja kansallisesti.

Taustalla oleva lähtökohta SDM, ja I-PÄÄTTÄMÄÄN projekti menetelmiin on, että jokaisella on oikeus itsemääräämiseen, käyttää oikeustoimikelpoinen ja ex ERICISE itse hallita kanssa riittävä tuki tuottaa yhteydessä luottamuksellisia suhteita. Kannattajien rooli I-DECIDE-projektissa on selitetty perusteellisesti edellisissä luvuissa.

Seurauksena ratifioida sopimuksen, jotkut maat ovat ottaneet käyttöön käsitteen tuetun päätöksen tekeminen osaksi niiden lainsäädäntöön, vaikka vähän työtä on tehty, jossa määritellään tarkasti tuetun päätöksen tekeminen järjestelyt, rajansa ja takeet, että täytyy olla olemassa prosessissa.

Tuetut päätöksenteon kehitysvammaiset voivat vaihdella eri asteita ja intensiteettiä, mutta se on toteutettavissa ja realistinen vaihtoehto (tarjoamalla turvaamiseksi on ryhdytty) ja lieventää lisääntyneen väärinkäytön riski, että

vammaiset kohtaavat tehdessään päätöksiä. Samalla tavoin kohtuuton vaikutus on hienovarainen ilmiö, joka usein jää huomaamatta ja voi hyvinkin vaikuttaa henkisesti vammaiseen yksilöön. Useassa yleissopimuksen artiklassa tunnustetaan vammaisten suojelun merkitys. Esimerkiksi 12 artiklassa todetaan s :

" Sopimusvaltioiden on varmistettava, että kaikissa oikeustoimikelpoisuuden käyttöön liittyvissä toimenpiteissä annetaan asianmukaiset ja tehokkaat suojatoimet väärinkäytösten estämiseksi kansainvälisen ihmisoikeuslainsäädännön mukaisesti. Tällaisilla takeilla varmistetaan, että oikeuskyvyn harjoittamiseen liittyvissä toimenpiteissä kunnioitetaan oikeuksia, henkilön tahto ja mieltymykset, eivät sisällä eturistiriitoja ja kohtuutonta vaikutusta, ovat oikeasuhteisia ja räätälöityjä henkilön olosuhteisiin. " (CRPD, 12 artiklan 4 kohta)

Kun taas hyväksikäytön, väkivallan ja hyväksikäytön vapautta koskeva 16 artikla edellyttää:

"Sopimusvaltiot toteuttavat myös kaikki asianmukaiset toimenpiteet kaikenlaisen hyväksikäytön, väkivallan ja hyväksikäytön estämiseksi varmistamalla asianmukaiset avun ja tuen muodot vammaisille henkilöille, heidän perheilleen ja hoitajilleen, myös tarjoamalla tietoa ja koulutusta siitä, miten välttää, tunnistaa hyväksikäytön, väkivallan ja hyväksikäytön tapaukset ja ilmoittaa niistä. " (CRPD, 16 artiklan 2 kohta)

Vaikka SDM Parantaa , määritelmän , itsenäisten päättäväisyyttä , autonomia ja mahdollisuudet tehdä valintoja ja valvoa näkökohtia, jotka vaikuttavat heidän omaan elämäänsä, vammaiset ovat yhä kohdistunut perinteinen holhouksen järjestelmissä, joissa mahdollisuus hyväksikäytön ja väkivallan jäänteet koska suojatoimet ei ole kehitetty tai valvottu asianmukaisesti. (Bach, M., Kerzner, L .; 2010).

I-DECIDE-hankekumppanit tunnustavat, että on tärkeää tarjota tuettu päätöksentekomenetelmä, jolla varmistetaan vammaisten henkilöiden

oikeuskelpoisuus , mutta ottavat myös huomioon suojaimekanismit, kuten avustajan (katso luku 3; kuva 2) tilanteissa eturistiriitoja tai kohtuutonta vaikutusta havaitaan.

Ihmiset kehitysvammaiset ovat yhä käyttävät avohoitopalveluja ja resursseja kuin käsite s syrjäytymisen Reclusion ja laitoksiin eivät enää pidetä voimassa olevaa optio s alle vammaisyleissopimuksen periaatteiden. On erittäin tärkeää, että uudelleen järjes e sosiaalisia ja taloudellisia palveluja, jotka tarjoavat on parantaa taloudellista autonomiaa ihmisten kehitysvammaiset, tuk ilst myös varmistamaan heidän turvallisuutensa.

Tämä käsikirja tarkoituksena on auttaa ammattilaiset tarjoavat tukea palvelujen käyttäjien ja vammaisten ymmärtää, miten käsitellä asioita sukul ed henkilökohtaiseen FINANC es voidakseen tarjota parempaa tukea ja antaa ihmisille tehdä päätöksiä omien tarpeiden ja toiveiden mukaan.

Taloudellinen kapasiteetti

Taloudellinen kapasiteetti on henkilön kyky päättää omasta rahastaan, päättääkö kuinka paljon viikoittain kuluttaa perustarpeisiin vai monimutkaisempiin päätöksiin , kuten sijoittaa rahaa omaisuuteen, osakkeisiin tai osakkeisiin. Henkilön voidaan kuitenkin katsoa puuttuvan taloudellisesta kapasiteetista, koska hänellä ei ole erityisiä taloudellisia kykyjä tai vaadittavia taitoja päätöksen toteuttamiseen käsillä. Yksi syy voi olla, koska he eivät koskaan ollut mahdollisuus oppia tai koulutettuja i n kyseisen alueen osalta taloutta.

Oman taloutesi hoitaminen on keskeinen indikaattori kaikkien ihmisten itsenäisyydelle ja on yhä tärkeämpää myös vammaisille . Toiminnan kanssa ehdotettu I-PÄÄTTÄMÄÄN opasta omaan talouteen ne tulevat oppivat Optimi s e ja hallita budjetit, balanc e tuloistaan ja työllistävä ja ymmärtää sekä suunnitelman niiden tulevaa henkilökohtaisten ja kotitalouden kuluihin. (Lombe et ai., 2008).

Jotta palvelun käyttäjillä olisi taloudellisia valmiuksia, heidän on kehitettävä tarvittavat taidot ja tiedot rahasta ja erilaisista käsitteistä, jotka ympäröivät finanssialuetta.

Palvelujen käyttäjien tulisi oppia erityisesti rahan luonteesta, muodoista ja arvosta; tulot ja menot; ja kieli, jota käytetään yleisesti erilaisissa kuluttaja- ja

rahoitustilanteissa. Heidän on ymmärrettävä, että rahaa voidaan saada monista lähteistä ja käyttää heidän tarpeidensa ja tarpeidensa tyydyttämiseen ja rahoittamiseen nyt ja tulevaisuudessa. Palvelun käyttäjien tulisi oppia tunnistamaan huijaukset ja muut riskit ja ymmärtämään vaihtoehtoja neuvojen tai oikeaisujen pyytämiseen kuluttaja- ja rahoitustilanteissa.

Digitaalinen, lukutaito ja laskutaito S tappaa

Valmistellessaan arvioimaan kapasiteetin toimintaan liittyviksi, kuten hallita taloutta, on tärkeää ottaa huomioon, jos palvelun käyttäjä voi suunnitella, organisaatio ja prioriteetit ja punnita tiedot, myös arvioimalla suhteelliset riskit eri päätökset - kaikki keskeiset tehtävät päätöksenteossa. Tukijan tulisi ottaa huomioon, jos palvelun käyttäjä pystyy aloittamaan toimenpiteen, jolloin henkilö voi toteuttaa tekemänsä päätöksen. Lopuksi, muut tärkeät kyvyt päätöksenteossa ovat, että henkilö ei reagoi välittömiin impulsseihin ja seuraa tekemänsä päätöstä (Diamond, 2013).[\[15\]](#)

Kannattajat kutsutaan aluksi arvioida käyttäen I-PÄÄTTÄMÄÄN arvioinnin avulla, jos vammaiset tai palvelun käyttäjien on *tietoisuutta rahan arvon*.

Tarkemmin:

- Ovatko he tietoisia yleisistä rahamuotoista?
- Ymmärtävätkö he, että käteisellä ja kolikoilla on taloudellinen arvo?
- Ovatko he tietoisia siitä, että raha ei ole rajoittamaton?

Sikäli kuin *menojen osalta*:

- Ymmärtävätkö he, että rahaa voidaan vaihtaa tavaroihin ja palveluihin?
- Onko heillä realistinen tieto perustuotteiden (mukaan lukien ruoka) kustannuksista?
- Voivatko he onnistuneesti välttää ylikulut jokapäiväisissä tilanteissa?

Työskentely *budjetoinnin parissa* :

- Tietävätkö he tarpeiden ja toiveiden välisen eron?
- Pystyvätkö he valitsemaan ja käyttämään yksinkertaisia budjetointityökaluja?
- Tietävätkö he, että hinnat voivat vaihdella kauppojen välillä?
- Älä he ymmärtävät tarpeen prioriteetit ja tietyt kulut, kun tulot on rajoitettu?

Suhteessa säästö :

- Ovatko he tietoisia säästämisen eduista ja että heidän on ehkä säästettävä ostaakseen kalliita tuotteita?
- Ovatko he tietoisia siitä, että käteistä voidaan varastoida eri tavoin (mukaan lukien pankit)?
- Ovatko he tietoisia siitä, että kun ne on käytetty, ne eivät ole enää käytettävissä muihin tarpeisiin?

Viitaten *velkaan ja lainaan* :

- Ymmärtävätkö he, että lainattua rahaa on erilainen kuin sille annetaan?
- Ymmärtävätkö he, että jos lainaa rahaa, heillä on vastuu maksaa se takaisin?
- Tietävätkö he, että pankit voivat periä maksuja?

Työskentely *pankkialalla* ,

- Ovatko he tietoisia erilaisista maksutavoista?
- Ovatko he tietoisia siitä, että maksukortit on liitetty pankkitileihin ja että luottokortit ovat eräänlainen laina?

Tarkasteltaessa *turvallisuutta ja taloudellisia riskejä* :

- Voivatko he huolehtia käteisvaroista ja hallussaan olevista arvokkaista tavaroista?
- Voivatko he huolehtia henkilötietojen, salasanojen ja rahan turvallisuudesta?

Esittelykokous

Taustatiedot tukijalle

Esittelykokouksen tarkoituksena on edistää ja kannustaa luottamukseen ja yhteistyöhön perustuvan kannattajan ja vammaisen henkilön välisen suhteen luomista .Tänä kokouksessa kannattaja on ymmärrettävä tarpeet ja toiveet henkilön sekä hänen taitojaan. Samaan aikaan saavan henkilön tukea käyttämällä I-PÄÄTTÄMÄÄN SDM sopimuksen on ymmärrettävä ehdot ja rooleja ammatillisia tekijöitä sekä koulutuksen toimintaa , jossa hän on mukana vuonna sekä oppimisen vastuut liittyvät .

Tämä sitoutuminen edellyttää oppijan aktiivista osallistumista koulutusprosessiin. Osallistumalla he harjoittavat kriittistä ajattelua, ongelmanratkaisua ja päätöksentekoa.

Kaikki mainitut taidot ovat edellytyksiä itsetunnistamisen ja itsensä puolustamisen taitojen kehittämiseksi. Tukija tekee yhteistyötä oppijan kanssa tunnistaakseen henkilön tarpeet, toiveet ja mieltymykset auttavat häntä tunnistamaan henkilökohtaiset motivaatiot ja tavoitteet, jotta koulutusprosessi muuttuu henkilökohtaisemmaksi.

Siksi tätä henkilökohtaisen taloushallinnon koulutusta varten on kehitettävä palvelun käyttäjän profiili, jonka perusteella koulutustoiminta suunnitellaan vastaamaan palvelun käyttäjän todellisia taloudellisia tarpeita ja hänen taitojaan. Tämä profiili toimii perustietona myöhemmälle arvioinnille siitä, miten oppijan digitaalista, lukutaito- ja laskutaitoa on parannettu matalan tason päätöksenteon alalla henkilökohtaisessa taloushallinnossa.

Tarkoitus & O TAVOITTEET

Esittelykokouksen tarkoituksena on tutustua tukijaan ja muihin mahdollisiin tiimin jäseniin sekä ymmärtää ja sopia suunnitellun koulutuksen tavoitteista.

Tämän johdantokokouksen tavoitteet ovat seuraavat:

- Voit familiari s e palvelun käyttäjille yhteydessä kokousten aiheita he käsittelee kokouksissa ja opetuksen yhteydessä, joita noudatetaan.
- Voit familiari s e jäseniä tiimin keskenään.
- Luoda turvallisuuden, luottamuksen, kunnioituksen ja yhteistyön ilmapiiri.

Aktiviteetit P lan

Tutustuminen toisiinsa.

Joitakin profiloitumiskykyjä ovat seuraavat:

- Tunnistavatko he taloudelliset perusehdot?
- Mitä heille tarkoittaa rahan hoitaminen?
- Onko heillä mahdollisuuksia käyttää rahaa?
- Tarvitsevatko he vai haluavatko he tukea tämän tekemiseen asianmukaisesti ja turvallisesti?

Muut tunnistavat kysymykset edellyttävät, että tukija ymmärtää, kuka on vastuussa talouden hallinnasta palvelun käyttäjän kotitaloudessa. Tukijan kannalta erittäin tärkeä asia on myös ymmärtää, mitkä ovat palvelun käyttäjän tarpeet ja toiveet, jotka vaikuttavat hänen kulutustottumuksiinsa.

Samalla tukijan tulisi kirjata, onko palvelun käyttäjä tietoinen tulolähteistään ja onko palvelun käyttäjällä vaikeuksia ottaa rahaa pankista tai hallita sitä itse.

- Onko palvelun käyttäjällä tyytymättömiä taloudellisia tarpeita?
- Onko palvelun käyttäjällä minkäänlaista velkaa vai onko joku rahan omistaja?

Profiiliin tulisi myös tietoa tottumukset palvelun käyttäjälle, kun hän / hän tarvitse s enemmän rahaa.

Henkilökohtaisen taloushallinnon saavuttamiseksi on välttämätöntä, että palvelun käyttäjä tunnistaa rahan arvon ja on tietoinen siitä. Rahan tunnistaminen ja tietoisuus vaatii luku- ja laskutaitoa. Näitä taitoja voidaan practi s ed toimilla, johon palvelun käyttäjän on:

- Laske kuinka paljon rahaa heidän kukkarossaan on;
- Kolikoiden ja seteleiden erilaisten arvojen vertailu ;
- Tunnista, mitä he voisivat ostaa tietyllä rahamäärällä .

Näissä toiminnoissa kannattaja voi määrittää ja parantaa taitoja, jotka liittyvät valuutoissa esiintyvien numeeristen symbolien ja sanojen lukemiseen ja kirjoittamiseen, sekä pystyä laskemaan säästetyn ja kulutetun rahan määrän.

Koko koulutusprosessin ajan palvelun käyttäjien kommunikointitaidot paranevat, kun he voivat seurata tukijan ohjeita, ilmaista kysymyksiä ja mielipiteitä sekä osallistua keskusteluihin, joiden aiheena on erilainen taloushallinnon skenaario.

Budjetoinnissa, säästämässä ja kulutuksessa palvelujen käyttäjien on voitava laskea tulonsa. Lukutaidon parantaminen auttaa heitä tunnistamaan tulo- ja menolähteensä rahoitusasiakirjojen (pankkikirjat, kuitit, laskut jne.) Perusteella. Jälleen vaaditaan parantamaan heidän laskutaitoaan kykenemällä laskemaan tulojensa kokonaismäärä ja kulutus .

Pankkitoiminnassa , palvelun käyttäjä ja tukija pitäisi tietää, missä palvelun käyttäjä pitää hänen / hänen rahaa ja , jos hän / hän käyttää pankki, kumpi se on. Onko heillä velkaa luottokortin aiemman järjettömän käytön

takia? Käytävätkö he vai haluaisivatko he oppia käyttämään sekkikirjaa? Kuinka usein tai helposti he käyttävät pankkiautomaattia tai verkkopankkipalvelua? Kuinka he muistavat salasanansa ja kenellä muilla on pääsy heidän tileihinsä?

Kaikki edellä mainitut kysymykset auttaa myös kannattaja merkien havaitsemiseen ja mahdollisen taloudellisen hyväksikäytön jotta advin palvelun käyttäjä voi ottaa puolustustoimintaan ja oppia , miten suojella häntä / itsensä hyväksikäytöltä .

Tässä ensimmäisessä kokouksessa on hyödyllistä selittää palvelun käyttäjille, mitä taloudellinen koulutusohjelma on ja mikä sen tarkoitus on . Ammattilaisten tulisi käyttää profilointikysymyksiä keinona tehdä tämä.

Odotukset - mitä aiot oppia / hyötyä näistä kokouksista?

Joukkueen säännöt

Tieto ja Stappavat palvelun käyttäjän

Perustieto

- Ymmärtää koulutuksen tavoitteet ;
- On asettanut henkilökohtaiset tavoitteensa, mitä haluaa saavuttaa harjoittelun päätyttyä ;
- On valmis tekemään yhteistyötä tukijan kanssa

Perustaidot

- Pystyy asettamaan henkilökohtaiset taloudelliset tavoitteet ;
- Pystyy osallistumaan koulutukseen ;
- Pystyy tekemään yhteistyötä .

Varainhoito

Taustatiedot tukijalle

Henkilökohtainen taloushallinto vaatii erilaisia toimintoja. Tässä oppaassa keskitytään budjetointiin, säästämiseen, menoihin, pankki- ja taloudelliseen väärinkäyttöön. Lisätietoja näistä aiheista esitetään yksityiskohtaisesti seuraavissa luvuissa.

Tarkoitus ja tavoitteet

Tämän käsikirjan tarkoituksena on antaa kannattajille mahdollisuus maksimoida kehitysvammaisten henkilöiden autonomian kehitys heidän valintansa ja hallintansa suhteen matalan tason taloudellisissa päätöksissä. Henkilökohtaista taloushallintoa kehitetään, kun oppija suorittaa kurssin seuraavissa luvuissa (budjetointi, säästöt, menot, pankkitoiminta ja taloudellinen väärinkäyttö).

Toimintasuunnitelma

Tämän moduulin toiminnot johtuvat seuraavista luvuista, koska henkilökohtainen varainhoito on kattava termi, jolla vaaditaan taloudellisia perustaitoja ja toimintaa.

Knowledge & Skills tappaa tulokset palvelun käyttäjälle

Seuraava luettelo perustiedoista ja taidoista edustaa potentiaalisia tuloksia, jos joku suorittaa kaikki tämän oppaan koulutusmoduulit.

Perustieto

- Palvelun käyttäjien tulisi tietää, mikä on henkilökohtainen taloushallinto ;
- Palvelun käyttäjien tulisi osata seurata tulojaan ja menojaan;
- Palvelun käyttäjän tulisi tietää, mikä on budjetointi ;
- Palvelun käyttäjän tulisi tietää, mikä on säästö ;
- Palvelun käyttäjän tulisi tietää, mikä on kulutus ;
- Palvelun käyttäjä pitäisi tietää, mitä Pankki on käsitteenä ;
- Palvelun käyttäjän tulee tietää taloudellisen väärinkäytön vaarat.

Perustaidot

- Palvelun käyttäjien tulisi pystyä hoitamaan henkilökohtaista taloushallintoa siihen pisteeseen asti kuin pystyvät ;
- Palvelun käyttäjän tulisi pystyä seuraamaan tulojaan ja menojaan ;
- Palvelun käyttäjän tulisi pystyä budjetoimaan tulonsa ja menonsa ;
- Palvelun käyttäjän tulisi pystyä säästämään rahaa ;
- Palvelun käyttäjän pitäisi pystyä käyttämään rahaa prioriteettien / hänen / hänen tarpeitaan ja haluaa ;
- Palvelun käyttäjän tulisi pystyä käyttämään pankkitoiminnan peruspalveluja;
- Palvelun käyttäjän tulisi pystyä tunnistamaan taloudellisen väärinkäytön riskit.

Budjetointi

Taustatiedot tukijalle

Budjetti on tulo- ja menosuunnitelma, jonka voimme tehdä viikoittain, joka toinen viikko tai kuukausittain.

Jotta kehitysvammaiset ihmiset voivat tehdä oman budjetin, heidän on ymmärrettävä tulojen ja menojen käsite.

Tulo on rahaa, jonka joku saa. Se voi tulla erilaisista lähteistä. Se voi olla säännöllinen ja / tai epäsäännöllinen, ansaittu tai ansaitsematon. Jotkut tulotyyppit ovat työpaikkoja, palkkoja, etuuksia, taskurahaa, eläkettä, vuokraa, investointeja, myyntiä.

'Menot' on rahaa, että joku viettää kattamaan heidän päivittäistä tarpeita ja toiveita. Päivittäisiin tarpeisiin perustuvat menot, kuten laskut, vuokrat, verot, kuljetus, vajoaminen, ovat usein kiinteitä, mutta on muitakin vähemmän säännöllisiä ja vaikeampia seurata menotyyppejä, jotka perustuvat henkilökohtaisiin toiveisiin tai tahtoihin.

Budjetointi on hyödyllinen väline rahan seuraamiseen, tavoitteena on tasapaino tulojen ja kulujen välillä. Paras tapa on saada enemmän tuloja kuin kuluja. Jos tulot ovat korkeammat, on toteutettava toimenpiteitä joko pienempien tai suurempien kuluttamiseksi, muuten syntyy de b t. Tapa välttää de b t on säästää rahaa. Lisätietoja menoista, säästöistä ja de b t: stä kuvataan seuraavissa luvuissa.

Sillä edellä mainitusta syystä on tärkeää, että kannattaja selittää palvelun käyttäjälle tärkeyttä prioriti s ing välillä elinkustannukset ja kulut tehty tyydyttää henkilökohtaisia toiveita, varsinkin kun budjetti on rajallinen.

Voit summari s e, budjetointi auttaa joku ymmärtää:

- Kuinka paljon rahaa he ansaitsevat (tulot) ;
- Tulojen lähde ja tiheys ;
- Kuinka paljon heidän on käytettävä (kulut) ;
- Kustannusten syyt ja tiheys ;

- Kuinka paljon on jäljellä käyttämättömiä säästää tai käyttää siitä vähemmän pakollinen tarpeiden tai toiveiden;
- Vuonna tilanteessa on epätasapainoinen talousarvio, suunnitelma siitä, miten käsitellä velallisen vähentää tarpeettomia kustannuksia.

Tarkoitus ja tavoitteet

Moduulin tarkoituksena on kehitysvammaisten ymmärtää budjetoinnin merkitys ja oppia tekemään oma budjetointi joko itsenäisesti tai tuella. Budjetointi on tärkeä osa henkilökohtaista varainhoitoa, koska se rakentaa tarvittavat tiedot ja taidot tulojen ja menojen välisen tasapainon ja vaikutusten ymmärtämiseksi, jos tämä tasapaino häiriintyy (Hordacre; 2016).

Aktiviteetit P lan

Määritä peruskäsitteet helposti luettavassa muodossa.

Selitä käsitteet siitä, mikä budjetointi - tuotot - kulut - ylimenot - ylijäämä.

Pyydä palvelun käyttäjiä tunnistamaan nykyiset tulolähteensä.

Toiminta, jossa he keräävät ja tuovat laskujasi

Ensimmäinen askel on käyttää paperia tai tietokonetta tallentamaan ansaitsemansa ja käyttämänsä rahamäärä tietyssä ajassa. Tiedot ansaittu raha ja kulutus voidaan uuttaa maksaa che que s , che que kirjoja , tiliotteet, luottokortin lausuntoja, laskut ja kaikki kuitit palvelun käyttäjä on pitänyt. Joten pyydämme edellisen kokouksen palvelunkäyttäjiä tuomaan heidät tähän kokoukseen.

Tee budjettiluettelo

Tietojen keräämisen jälkeen tukija palvelun käyttäjän kanssa tekee kaksi luetteloita . - yksi tuloja ja toinen menoja varten. Näiden luetteloiden avulla kannattaja ja palvelun käyttäjä vertaa tuloja kuluihin.

Selittävä tehtävä : anna erilaisia luetteloita - löydä vuodot (ylimenot)

Selittävä tehtävä : anna erilaisia luetteloita - löydä ylijäämä (säästöt)

Selittävä harjoitus : anna erilaisia luetteloita - löydä tasapaino

Kesto: noin 4-5 tapaamista

Tietoa ja taitoja palvelun käyttäjälle

K : n perustiedot :

- Palvelun käyttäjän tulisi tietää, mikä on budjetointi;
- Palvelun käyttäjän tulisi tietää budjetoinnin merkitys elämässään ;
- Palvelun käyttäjän tulisi osata tehdä budjetti .

Perustaidot

- Palvelun käyttäjän tulisi pystyä tekemään budjetti;
- Palvelun käyttäjän tulisi seurata tulojensa ja kulujensa alkuperää ja määrää ;
- Palvelun käyttäjän tulisi tallentaa se kahteen luetteloon ;
- Palvelun käyttäjän tulisi ymmärtää tasapaino ;
- Palvelun käyttäjän tulisi havaita vuodot (ylikulut) ;
- Palvelun käyttäjän tulisi pystyä vähentämään kustannuksia .

Menot

Taustatiedot tukijalle

Menot on toimintaa liittyvä rahankäytöstä maksaa päivittäisiin tarpeisiin, henkilökohtaisia toiveita ja kiireellinen asia s . Aktiviteettina se liittyy kululuokkaan, joka on kuvattu edellisessä budjetointia koskevassa luvussa.

Tukijan on erittäin tärkeää auttaa palvelun käyttäjää ymmärtämään, että raha ei ole rajoittamatonta ja että kun rahaa käytetään ostokseen, sitä ei ole enää saatavilla.

Ostoksen takana olevan valinnan on perustuttava tarpeiden prioriteettiin ja käytettävissä olevaan rahamäärään. Saatavuus rahaa ei ole li mit ed olemassaolosta rahaa tässä ja nyt , mutta myös mitä saattaa tulla tulevaisuudessa. Jos rahat , joita voitaisiin käyttää vuonna tässä ja nyt olisi tosiasiallisesti enemmän hyötyä lähitulevaisuudessa kattamaan kulut jotain tärkeämpää, niin palvelun käyttäjä olisi voitava päättää olla erityisiä ostoksen nyt , jotta onko tämä raha käytettävissä jotain tärkeämpää tulevaisuudessa. Palvelun käyttäjän on kyettävä ymmärtämään taloudellisten valintojensa vaikutus elämässään ja erottamaan mitä hän tarvitsee ja haluaa.

Joitakin tärkeitä täytyy olla prioriteetit ovat talon vuokra, laskut, verot, toimeentulo, liikenne jne .

Henkilökohtaiseen tyyliin, harrastuksiin ja välipaloihin liittyvät ostot tulisi tehdä huolellisesti, jotta budjetti ei heikkenisi tasapainosta ja että sillä olisi enemmän kuluja kuin tuloja henkilökohtaisten toiveiden vuoksi.

Jos palvelun käyttäjä lainaa rahaa kuluttamalla enemmän rahaa kuin ansaittu, syntyy velka. Palvelun käyttäjän on ymmärrettävä, että jos hän lainaa rahaa, hänellä on vastuu maksaa ne takaisin välttääkseen velkaantumisen.

Jotta vältettäisiin tällaisia tilanteita, palvelun käyttäjä tulisi myös harkita tarvetta säästää rahaa kiireellisiin tarpeisiin, joten kannattaja pitäisi neuvoa palvelun käyttäjä ei viettää loput rahat kattamisen jälkeen perustoimeentuloa tarpeisiin , vaan että säästää määrän varten tulevaisuudessa.

On paljon tapoja käyttää rahaa. Jotkut näistä tavoista ovat maksaa käteisellä, käteiskortilla, prepaid-kortilla, verkkopankilla, suoraveloituksella, luottokorteilla.

Tarkoitus ja tavoitteet

Tarkoituksena moduuli on ihmisten kehitysvammaiset ymmärtää, mitä menoja on, mitä menoja valintoja he ovat ja oppia prioriteetit ja suunnitella menoja eri tavoin.

Aktiviteetit P lan

Raha ei ole rajoittamaton: pelaa rahapeliä jakamalla sama määrä rahaa kaikille tiimin jäsenille paitsi myyntimiehelle. Anna heidän ostaa tavaroita, joita he haluavat / tarvitsevat myyjältä. Kun he käyttävät rahansa ostoon, tämä raha ei ole enää heidän käytettävissä. Se kuuluu myyjälle.

Tee kulutuspäiväkirja kirjoittamalla lomakkeeseen päivämäärä, ostettu kohde ja summa, joka maksaa.

Tarpeet vs. toiveet: selitä ero helposti luettavassa muodossa .

"Tarve" on jotain, joka sinun on täytynyt selviytyä, kuten asuinpaikka ja tarpeeksi ruokaa syötäväksi.

Haluat ehkä olla jotain, mutta sinun ei tarvitse olla sitä heti. Voit tallentaa sen myöhemmin.

Anna taulukko kululuokista ja pyydä heitä sitten laatimaan luettelo tarpeista ja luettelo toiveista.

Anna erilaisia kulutusvalintoja ja pyydä heitä valitsemaan, mikä niistä maksaa vähemmän.

Esim . : Vaatteet

käytä mitä sinulla jo on

ostaa säästökaupasta

ostaa alennusmyymälästä

osta tavaratalosta

Anna lisää tosielämän esimerkkejä .

Anna erilaisia käyttövaihtoehtoja ja tietty määrä rahaa kulutettavaksi ja pyydä heitä tekemään oikea valinta.

Esitä helposti luettavassa muodossa erilainen tapa käyttää rahaa (käteinen, maksukortti, luottokortti, prepaid-kortti...).

Roolipeli pankkikortilla / luottokortilla / prepaid-kortilla

Maksukortin / luottokortin / prepaid-kortin käyttö in vivo

Määritä "luotto" - Raha, jonka voit lainata luvalla maksaa se myöhemmin. Jos maksat käteisellä, maksat heti. Jos käytät luottoa, suostut maksamaan jatkossa.

Selitä palvelun käyttäjille, että he luultavasti käyttää luottoa, vaikka ne eivät omista luottokorttia (e . G . Lainanotto lounaan rahaa ystävältä). Luotto voi olla luottokortteja, lainaa ystävilta tai sukulaisilta, myymäläluotoja, osamaksusuunnitelmia , autolainoja tai asuntolainoja.

Selitä luottojen käytön edut ja haitat.

Linkitä luotto velan käsitteeseen. Määritä velka - rahat, jotka luot ja jotka on maksettava takaisin.

Kesto: suunnilleen 7-8 kokousta

Tieto ja S tappavat palvelun käyttäjän

Basic Knowledge

- Palvelun käyttäjän tulisi tietää, mitä rahaa käytetään ;
- Palvelun käyttäjä pitäisi ymmärtää prioriteetit ja suunnittelevat menojen talousarviota käyttäen ;
- Palvelun käyttäjän pitäisi tietää eri tavalla s rahaa (käteinen, luottokortti, prepaid kortti, verkkopankkipalvelussa ...);
- Palvelun käyttäjä tietää siitä velat (määrittely, ehkäisy, miten pyytää apua ja neuvoja) .

Basic Skills

- Palvelun käyttäjän tulisi pystyä erottamaan tarpeet ja toiveet ;
- Palvelun käyttäjän tulisi pystyä suunnittelemaan menoja;
- Palvelun käyttäjän tulisi voida käyttää rahaa eri tavoin ;
- Palvelun käyttäjän tulisi pystyä hakemaan apua ja neuvoja velkakäytöksissä.

Saving

Taustatiedot tukijalle

Säästämällä tarkoitetaan rahaa, jota joku ei käytä juokseviin menoihin, ja laittaa ne pois myöhempää käyttöä varten. Toisin sanoen, se on suunnitelma saavuttaa haluaa tulevaisuudessa tai on kattaa odottamattomia tapahtumia tai hätätilanteissa . Onko heillä sellainen suunnitelma paikallaan ?

Palvelun käyttäjän ei pitäisi pitää tallennusta rajoittavana toimintana. Päinvastoin, se on toiminta, jonka avulla joku voi olla taloudellisesti joustavampi odottamattomien kustannusten sattuessa.

Ensimmäinen askel säästää rahaa on ymmärtää kuinka paljon rahaa kulutetaan tietyssä aikana. Tästä syystä budjetti on tärkeä henkilökohtaisen varainhoidon väline.

Joku voi säästää rahaa eri tavoin. On olemassa automatisoituja työkaluja, jotka siirtävät pieniä määriä pääpankkitililtä erilliselle säästötilille , tai palvelun käyttäjä voi päättää tehdä itse manuaaliset säästötoiminnot.

Joitakin esimerkkejä käsikirjan säästämisen toimet ovat tyhjentää taskussa lopussa joka päivä ja kerätä rahaa rahaa - box kunnes hyödyllinen määrä rahaa säästyy ja ne talletetaan säästö pankkitilille. Muita vinkkejä on ostaa tuotteita, kuten ruokaa ja vaatteita, tarkistamalla, mikä on "erikoistarjouksessa", tai ostamalla säästökaupoista tai autotallimyyntistä. Kalliiden tapojen, kuten liiallisen vaatteiden ostamisen, juomisen tai tupakoinnin, rikkomisen voi vaikuttaa suuresti jonkun kykyyn säästää.

Se on helpompia seurata menoja ja henkilökohtaisen säästö s , kun käytät rahaa sen sijaan luottokortilla.

Tarkistamalla talousarviota olemassa keinoja prioriti s e ja löytää tapoja säästää rahaa rajoittamatta itse. Budjettia käyttämällä palvelun käyttäjä voi tunnistaa eivälttämättömät asiat, joihin hän voi käyttää vähemmän rahaa, kuten viihde ja ruokailu.

Jos siitä on enemmän hyötyä, palvelun käyttäjä voi hoitaa sivusäästöjä säännöllisinä kuluina, kuten elintarvikkeita, hyvien säästötottumusten vahvistamiseksi. Hyvä tapa käyttää säästämisen opettamiseen on menetelmä "maksu ensin itsellesi". Tämä tarkoittaa sitä, että kannattajan tulisi neuvoa palvelun käyttäjää varaamaan pieni määrä tuloistaan kuukausittain maksuksi itselleen ennen kuin he alkavat kuluttaa.

Joka kuukausi tehtyjen säästöjen kasvun tarkistaminen auttaa myös jotakuta pysymään suunnitelmassa.

Joitakin esimerkkejä säästämisen tärkeydestä ovat:

Palvelun käyttäjä voi toimittaa varoja hätätilanteita kuten vahinkoa mobiili puhelimeen, hätätilanne , jne

Palvelun käyttäjä voi nähdä lyhytaikaisia tavoitteita, kuten ostaa kalliita tuotteita, kuten uusi älypuhelin , lomat, kamera jne.

Kun he ostavat tuotteita, kuten ruokaa ja vaatteita, he voivat etsiä tuotteita, jotka ovat myynnissä.

He voivat myös kokeilla ostoksia edullisista myymälöistä tai autotallien / autokenkien myynnistä, josta he voivat noutaa hyviä tarjouksia .

Tarkoitus ja tavoitteet

Tarkoituksena moduuli on auttaa kehitysvammaisia ihmisiä ymmärtämään, mitä säästö on, että on tärkeää säästää, ja oppia, kuinka säästää sekä laajakaistaliittymä ta eri tavoista säästää.

Aktiviteetit P lan

Määritä helposti luettavassa muodossa mikä on säästö. Korostamme säästämisen merkitystä jokapäiväisessä elämässä sosiaalisten tarinoiden avulla.

Pelaa korttipeliä tavallisilla tuotteilla, joilla on kaksi erilaista hintaa. Tavoitteena on valita halvempi osto. Säästöt mennä moneybox (säästöpossu) tai tilin. Lopussa pelin palvelun käyttäjä voi halutessaan ostaa jotain siitä wish- tuotteiden luettelosta.

Ensimmäinen säästämisen käsite ja sen edut.

Anna mainosesitteitä (supermarketit, vaatteet jne.) Ja pyydä palvelun käyttäjiä tunnistamaan tarjolla olevat tuotteet. Tavoitteena on tunnistaa säästettävät rahat.

Jokainen palvelun käyttäjä laatii oman viikoittaisen luettelon tarpeista ja tarpeista. S / hän poistaa yhden kohteen luettelosta haluaa ja lisää määrä, että tämä tuote kustannukset mahdollisimman moneybox (säästöpossu) tai tilin. Kuukauden lopussa he arvioivat tekemänsä säästöt. Keskustelkaa siitä, kuinka paljon rahaa he ' ansainnut ' , olivat niiden 'haluaa' todella tarvitaan?

Mainitse tietyt toiveet (ostettaviksi) ja tee niistä luettelo. Tämä voidaan tulla säästöä s luettelosta.

Tarjottujen tuotteiden ostaminen.

Kesto: noin 6-7 tapaamista

Tieto ja S tappavat palvelun käyttäjän

Perustieto

- Palvelun käyttäjä tietää mikä säästö on ;
- Palvelun käyttäjän tulisi tietää säästämisen merkitys ;
- Palvelun käyttäjän tulisi osata tallentaa;
- Palvelun käyttäjän tulisi tietää vinkkejä onnistuneesta tallennuksesta .

Basic Skills

- Palvelun käyttäjän on voitava tallentaa;
- Palvelun käyttäjän pitäisi pystyä käyttämään vihjeitä varten Onnistuneen tallennuksen .

Pankkitoiminta

Taustatiedot tukijalle

Tämä moduuli sisältää johdannon siitä , miten pankit toimivat. Palvelun käyttäjät tutustuvat seuraaviin :

- Sanastoa, joka auttaa heitä ymmärtämään erilaisia pankkipalvelut .

He myös tutkivat

- Viimeaikaiset sähköiset pankkivaihtoehdot, mukaan lukien pankki- tai sekkikortit.

Pankki on liiketoimintaa, joka:

- Hyväksyy rahaa ihmisiltä, jotka asettavat sen sinne turvallisuuden ja korkojen ansaitsemiseksi
- Antaa rahaa lainana, jonka jonkun on maksettava takaisin koroilla
- Tarjoaa muita rahoituspalveluja, kuten laskujen maksamista

Pankit käyttävät ihmisten tallettamia rahoja joko lainaamaan muille tai sijoittamaan. He ansaitsevat rahaa veloittamalla korkoa rahaa lainanneilta ihmisiltä. He maksavat korkoa asiakkaille, jotka pitävät rahansa pankissa.

Pankkitili: Kun joku g lve s hänen / rahansa pankkiin, jotta se pysyy turvassa , pankki avaa pankkitilin hänelle / häntä. Pankkitili on turvallinen paikka pitää rahaa ja ansaita jonkin verran kiinnostusta liikaa .

Pankkitilin avaaminen ja hallinta: Pankkitilin avaamiseksi jonkun on tehtävä sopimus pankin kanssa. Pankki voi kieltäytyä avaamasta tiliä kenellekään, joka ei ymmärrä sopimuksen ehtoja. Pankkitilin käyttämiseksi jonkun on pystyttävä lukemaan ja muistamaan numerot. Jos jonkun on vaikea avata tai käyttää pankkitiliä, hän voi saada tukea luotettavalta henkilöltä ja hänellä on yhteinen tili.

Pankkiautomaatti: Tämä on lyhenne sanoista "pankkiautomaatti". Lähes jokaisessa pankissa on pankkiautomaatteja, joiden avulla ihmiset voivat tarkistaa pankkitilinsä kortilla.

Tarkoitus ja tavoitteet

Tarkoituksena moduuli on mahdollistaa kehitysvammaiset ihmiset ymmärtämään, mitä pankki- on kyse ja että opetella käyttämään ATM ja muut pankkipalvelut, kuten pankkitilin s , käyttö credit / debit / prepaid, ja muut pankkitapahtumat.

Aktiviteetit P lan

Selitä helposti luettavassa muodossa, mikä pankki on ja miten se toimii.

Pankki - Yritys, joka pitää rahaa turvassa asiakkailleen, lainaa rahaa lainanottajille ja tarjoaa muita rahoituspalveluja.

Määritä pankkiehdot ja keskustele niistä:

Tili - Pankkiin talletettu raha säilytystä varten

Yhteinen tili - Säästö- tai sekkitili, joka on perustettu useamman kuin yhden henkilön eli vanhemman / lapsen nimiin.

Korko - Raha, jonka pankki maksaa henkilön rahojen käytöstä. Korkoon viitataan vuosikorkona (APR).

Minimitalletus - Pienin rahamäärä, jonka pankki tarvitsee avatessaan tiliä.

Teller - pankin työntekijä, joka suorittaa pankkipalvelut yleisölle, kuten lunastus che que n ja talletusten.

Pankkiautomaatti - lyhenne sanoista "automaattinen kassakone"

Pankkikortti / che que -kortti - pankkikortti, jolla voidaan ostaa tavaroita ja palveluita sähköisesti. Kortti korvaa käteisellä tai che que s. Ostosmäärä siirretään välittömästi asiakkaan tililtä vastaanottajan tilille. Sen avulla voit nostaa rahaa pankkiautomaatilla ja tehdä myyntipisteitä kirjoittamatta che quea . Se vaatii usein, että kortinhaltija antaa PIN-koodin.

PIN (Personal Identification Number) - salainen numero tai koodi, joka suojaa tilin turvallisuutta.

Selitä rahan pitämisen säästötillillä edut / haitat. Käytä sosiaalisia tarinoita korostaaksesi edut / haitat.

Selitä, mikä on maksukortti - muovikortti, joka on liitetty luotto-osuuskuntaasi tai pankkitilillesi. Kun käytät sitä ostamaan jotain kaupasta, raha otetaan suoraan tililtäsi. Pankkikortteja voidaan käyttää myös käteisen nostamiseen. Pankkikortit toimivat samalla tavalla kuin maksaminen jostain käteisellä.

Tarjota etuja ja haittoja maksukorttien käytöstä . Käytä sosiaalisia tarinoita.

Selitä, mikä on prepaid-kortti - ladattava prepaid-kortti, joka toimii enemmän kuin maksukortti. Valitset kortille laitettavan euromäärän, ja kun kulutat, ostoksesi vähennetään kokonaissaldosta. Kun saldo laskee, voit ladata lisää rahaa. Ennakkoon maksettuja kortteja voidaan käyttää melkein missä tahansa, olipa kyse sitten päivittäistavaroiden ostamisesta supermarketista, kahvin ostamisesta tai jopa verkkokaupoista.

Tarjota etuja ja haittoja prepaid-korttien käytöstä . Käytä sosiaalisia tarinoita.

Selitä mikä luottokortti on - pankin myöntämä muovikortti, jonka avulla voit ostaa esineitä nyt ja maksaa niistä myöhemmin.

Tarjota etuja ja haittoja luottokorttien käytöstä . Käytä sosiaalisia tarinoita.

Selitä sähköiset pankkipalvelut:

Suora talletus - tulot, jotka talletetaan automaattisesti pankkitileille.

Automaattiset maksut - automaattinen maksujärjestelmä, jossa laskut maksetaan suoraan nostamalla pankkitililtä.

Automaattinen pankkiautomaatti (ATM) - antaa asiakkaille mahdollisuuden saada käteistä ja suorittaa pankkitapahtumia.

Myyntipaikkatapahtumat - kaupoissa tai ravintoloissa maksuna hyväksytyt pankkiautomaatti- / maksukortit - linkittyvät menomoduliin.

Esitä helposti luettavassa muodossa ATM: n käyttö vaihe vaiheelta.

ATM: n käyttö tosielämässä

Esitä helposti luettavassa muodossa myyntipistetapahtumien käyttö vaihe vaiheelta.

Käytä tosielämässä myyntipisteitä.

Helposti luettavia , antaa tietoa palvelun käyttäjälle annetaan tietoja siitä, / hän pitäisi tehdä jos kortin varkaus (e .g . Soittaa pankkiin, peruuttaa kortti, kutsu poliisi pyytää tukea kannattaja

Roolipelitoiminta, jossa palvelun käyttäjä tukijan kanssa pelaa sopivia skenaarioita toiminnassa 15 annettujen esimerkkien perusteella.

Tosielämän toimintaa, jossa palvelun käyttäjä käyttää ATM tarkistaa pankkitilille vertaamalla tiliotteen kanssa menojen päiväkirjaa, syntyvät aktiivisuus 2 käyttörahaa luvussa.

Kesto: noin 12–14 tapaamista

Tieto ja S tappavat palvelun käyttäjän

Perustieto

- Palvelun käyttäjä pitäisi tietää, mitä pankki on;
- Palvelun käyttäjä pitäisi tunnistaa , mitä rahoituspalvelut ovat , että pankit tarjoavat ;
- Palvelun käyttäjän tulisi osata käyttää pankkiautomaattia ja verkkopankkia ;
- Palvelun käyttäjän tulee tuntea mahdolliset riskit.

B asic -taidot

- Palvelun käyttäjien tulisi voida käyttää pankkipalveluja ;
- Palvelun käyttäjien tulisi pystyä käyttämään pankkiautomaatteja ja hyödyntämään myyntipisteitä.

Rahoitusriskit

Taustatiedot tukijalle

Taloudellisen taantuman, yhteiskunnallisten muutosten ja tekniikan kehityksen seurauksena taloudellisen väärinkäytön riski kasvaa. Kuka tahansa voi olla uhri taloudellisen hyväksikäytön, mutta ihmiset kehitysvammaiset ovat suurempi riski hyväksikäytön koska vaikutus heidän vammansa vaikuttaa niiden kyky tehdä päätöksiä ja ymmärtämään varoitusmerkkejä että niitä taloudellisesti hyväksi.

Termin "taloudellinen väärinkäyttö" määritelmät ovat vaihdelleet vuosien varrella. Tiukasti lakipohjainen määritelmä, kuten Care Act 2014: ssä määritelty, Isonsa-Britanniassa määrittelee taloudellisen väärinkäytön varkaukseksi, petokseksi, riistoksi sekä pakottamiseksi aikuisen talousasioissa tai järjestelyissä, kuten testamenteissa, omaisuudessa, perinnössä tai rahoitustapahtumat. Se sisältää myös omaisuuden, omaisuuden tai etujen väärinkäytön.

Moraalisiin ja käsitteellisiin kriteereihin perustuvat määritelmät määrittävät taloudellisen väärinkäytön henkilön talouden tai omaisuuden laittomaksi tai epäasialliseksi käytökseksi toisen henkilön kanssa, johon hänellä on suhde, mikä merkitsee luottamusta (Setterlund et al 2007).

Henkisesti vammaisten palvelunkäyttäjien kouluttaminen heidän oikeuksiinsa liittyvissä asioissa voi olla kannattajalle haaste melko abstraktin muodonsa vuoksi. Tästä syystä erityistä huomiota on kiinnitettävä palvelun käyttäjä kehittääkseen niiden kykyä tunnistaa ja puolustaa taloudellisia oikeuksiaan joko tekemällä se itse tai pyytämällä apua kannattaja verkkoon.

Taloudellisen hyväksikäytön on monimutkainen aihe molemmat luonnostaan ja asiayhteyteen , mitä se voi tapahtua kotioiloissa (omasta asunnosta, suurperhe kotiin, sukulainen tai ystävä koti); hoitolaitoksissa (sairaalat, tuetut asumismajat, hoitokodit); tai julkisesti (kaupat, pankit, toimistot).

Yhteiskunta käsittelee sitä usein oikeudellisissa puitteissa kehittämällä suojaavan politiikkarakenteen ja ehkäiseviä toimia, mutta tällaisten toimien tehokkuus vaihtelee huomattavasti, ja oppimisvaikeuksista kärsivien ihmisten taloudellista väärinkäyttöä esiintyy edelleen.

Tutkimukset ovat osoittaneet, että henkilöt, joilla on viestintä-, liikkumis- tai emotionaalisia vaikeuksia, joutuvat todennäköisemmin taloudellisten uhrien joukkoon . Rajallinen elämäkokemus tai oikeuksien ymmärtäminen sekä perhe- tai edunvalvontaverkoston puute lisäävät väärinkäytön riskiä. Yli noudateta , liiallinen tai täydellistä riippuvuutta hoidosta - antajia ja ammattilaiset voivat mahdollisesti aiheuttaa taloudellisen hyväksikäytön.[\[16\]](#)

Muita riskitekijöitä, jotka voivat johtaa väärinkäyttöön, ovat erilliset ympäristöt, joissa henkilöstöllä ei ehkä ole tarvittavia taitoja väärinkäytösten havaitsemiseksi. ristiriidat henkilöstön ja palvelun käyttäjien välillä ja muiden palvelujen käyttäjien väärinkäyttö .

On ehdottoman välttämätöntä, että kannattaja aseistetaan taidoilla ja itsevarmuudella joutuessaan taloudelliseen väärinkäyttöön. Ensimmäinen tärkeä taito on pystyä tunnistamaan joitain taloudellisen väärinkäytön merkkejä, varsinkin kun tapaus koskee melko haavoittuvia ihmisiä.

Merkkejä taloudellisen hyväksikäytön voi sisältyä puuttuu henkilökohtainen omaisuutensa, selittämätön rahan puute ja kyvyttömyys ylläpitää säännöllistä elämäntapaa kun s UDDEN ongelmat näyttävät noin asiaa maksaa laskuja, elintarvikkeita tai muita välttämättömyystarvikkeita. Muita mahdollisia merkkejä ovat silloin, kun pankkitilien talletustasot yhtäkkiä laskevat ja merkittävät nostot pankkitileiltä tapahtuvat ilman ilmeistä hyvää syytä, tai kun henkilö ottaa lainaa tai luottoa olosuhteissa, jotka antavat aiheutta huoleen.

Myös palvelun käyttäjän taloutta hoitavan henkilön väistävä käyttäytyminen tai epätavallinen kiinnostus henkilön talousasioihin sekä äkilliset ja epäilyttävät muutokset testamenteissa tai muissa asiakirjoissa ovat kaikki mahdollisia merkkejä väärinkäytöksistä.

Lisäksi, jos henkilöllä ei ole varaa ostaa tavanomaisia ostoksiaan, se voi myös aiheuttaa epäilyksiä. Henkilön tarpeet ja toiveet eivät täyty, vaikka taloudellinen mahdollisuus siihen on selvästi olemassa.

Kaikki edellä mainitut ovat joitain taloudellisen väärinkäytön indikaattoreita, jotka ammattilaisten tulisi olla mielessään.

Kansainvälisessä kirjallisuudessa on ehdotettu erilaisia ennaltaehkäiseviä käytäntöjä.

Koskevat ihmisten kehitysvammaiset, henkilötyövuotta keskitetty lähestymistavat ovat st keskeisiä ehkäisystrategit. Nämä Maximi se henkilön kykyyn harjoittaa valvontaa ja valintaa ja minimi se väärinkäytön riskiä.

Myös taloudellisen tietämyksen lisääminen, kyky suojella itseään ja heidän oikeuksiaan koskeva koulutus ovat erittäin tärkeitä.

Kaikkien edellä mainittujen sopeutumiskyky ja saavutettavuus ovat välttämättömiä.

Kehittämällä ja tai ylläpitää perheen, ystävien ja yhteisön verkostoja henkilö Minimi se riskejä. Minimi sing taloudellisen hyväksikäytön riski ei ole työtä

rajoitu yhdelle henkilölle. Se koskee palvelun käyttäjää, tukijaa, perhettä ja ystäviä sekä vastuuviranomaisten palveluita. Kaikkien näiden mukana olevien ihmisten välille on luotava yhteistyösuhde.

Hoitajien ja palvelujen osalta on ensinnäkin erittäin hyödyllistä saada henkilöstölle helposti saatavilla oleva tieto väärinkäytöksistä ja vammaisten ihmisoikeuksista. Positiivisten arvojen ja asenteiden helpottaminen palvelun sisällä ja henkilöstön käytännesääntöjen luominen auttavat merkittävästi vähentämään riskiä.

Kannattimen tulee ilmoittaa palvelun käyttäjälle, että kannattajana, hän on vastuussa raportoida jotta viranomainen / palvelun hallintaan tapauksessa taloudellisen hyväksikäytön, jos epäillään.

Tästä syystä raportointia ja palautetta koskevat käytännöt ja menettelyt ovat välttämättömiä. Kannattaja on selvittää valittavat ts prosessi, jota seuraa omassa maassaan vuonna missään tapauksessa taloudellisen hyväksikäytön, tukeakseen palvelun käyttäjälle, jos hän putoaa uhri taloudellinen huijaus.

Jos joku ei kykene hoitamaan omia asioita, heillä voi olla nimetty tai asianajaja auttamaan häntä tässä .

Tarkoitus ja tavoitteet

Tämän moduulin on tarkoitus selvittää, mitä taloudellisen hyväksikäytön on, miten se voidaan havaita, estää ja ratkaista.

Aktiviteetit P lan

Selitä helposti luettavassa muodossa, mikä on taloudellista väärinkäyttöä .

Skenaariot, jotka kuvaavat taloudellisen väärinkäytön tilanteita.

Vuonna helposti luettavia anna turvallisuusvinkkejä palvelun käyttäjälle. Ann Craftin opas tarjoaa minimoida riskivinkit, kuten ; eivät jaa y meidän pin, älä anna y meidän maksukortti, älä heitä pois papereita henkilökohtaisia tietoja, pitää sinun etäisyys muihin ihmisiin w kana käyttämällä ATM. Kerro palvelun käyttäjille heidän oikeuksistaan varainhoidossa käyttämällä helposti luettavia esityksiä, jotka perustuvat YK: n vammaisyleissopimukseen.

Kerro palvelun käyttäjille heidän oikeuksistaan taloushallintoon käyttämällä helposti luettavia esityksiä palvelun käyttäjän maassa sovellettavan lainsäädännön perusteella.

Anna tietoa siitä, mitä palvelun käyttäjä voi tehdä, jos häntä väärinkäytetään taloudellisesti. Kuinka valittaa ja kenen puoleen ottaa yhteyttä. Nämä tiedot voivat vaihdella maittain maan lainsäädännön perusteella.

Tieto ja S tappavat palvelun käyttäjän

Basic K knowledge

- Palvelun käyttäjän on tiedettävä, mitä taloudellinen väärinkäyttö tarkoittaa ;
- Palvelun käyttäjän on tiedettävä taloudellisen väärinkäytön tekijät;
- Palvelun käyttäjän on tiedettävä tunnistaakseen taloudellisen väärinkäytön merkit;
- Palvelun käyttäjän on tiedettävä, mitä tehdä siltä varalta, että häntä väärinkäytetään taloudellisesti;
- Palvelun käyttäjän on tiedettävä oikeudet taloudelliseen väärinkäyttöön;

B asic -taidot

- Palvelun käyttäjän on voitava tunnistaa ja välttää tilanteita WH ennenkuin hi d de n riskejä taloudellisen hyväksikäytön voi esiintyä .
- Palvelun käyttäjän on kyettävä edustamaan oikeuksiaan ja suojaamaan itseään taloudellisilta väärinkäytöksiltä.
- Palvelun käyttäjän on pystyttävä ottamaan yhteyttä jonkun kanssa pyytääkseen tukea taloudelliseen väärinkäyttöön.

Asia skenaariot

Alla tarjoamme joitakin käyttötilanteissa päässä manuaalista. Käsikirja koostuu erilaisista toiminnoista, joita tukija voi toteuttaa kouluttaakseen palvelun käyttäjän erilaisiin taloudellisiin taitoihin, kuten budjetointiin, menoihin, säästöihin, pankki- ja rahoitusriskeihin. Tukijan on kuitenkin ehkä tuettava palvelun käyttäjää tekemään tiettyjä taloudellisia päätöksiä, joiden tekemiseen hän tarvitsee erilaisten taitojen yhdistelmän. Seuraavat esimerkit perustuvat päätöksenteon skenaarioihin.

Skenaario 1

Maria on 27-vuotias aikuinen, jolla on Downin oireyhtymä, ja hän pysyy edelleen vanhempiensa luona, jotka ovat aina hoitaneet hänen rahojaan. Hänen vanhempansa maksavat hänelle kuukausimaksun, mutta Maria on jo viikolla käyttänyt kaikki rahansa ja pyytää rahaa ystäviltään. Auttaakseen Mariaa oppimaan paremmin hallitsemaan rahojaan kannattaja arvioi aluksi hänen taitotasonsa taloushallinnossa, ja tämän perusteella tukija rakentaa ohjelman, joka sisältää toimintoja meno- ja budjetointimoduulista.

Tämä ohjelma koostuu useista teoreettisista ja käytännön vaiheista. Ensinnäkin kannattaja pyytää Mariaa tuomaan kaikki laskut hänen kuluistaan, jotta hän näkee hänen kulutuksensa kuukaudessa, ja hän tekee menopäiväkirjan (toiminta 2 / luku Menot). Sitten kannattaja selittää Marialle eron tarpeiden ja toiveiden välillä, koska tämä on välttämätöntä, jotta hän ymmärtäisi paremmin henkilökohtaisen ja päivittäisen elämänsä ja asettaisi sen tärkeysjärjestykseen (toiminta 3 / luku Menot). Kannattajansa erottaa menopäiväkirjansa perusteella tarve tarpeista (aktiviteetti 4 / luvun menot) tekemällä kaksi luetteloa, yksi tuloille ja toinen kuluille verratakseen määriä. Löydettyään alijäämän / ylikulutuksen kannattaja keskustelee Marian kanssa siitä ja sen mahdollisista syistä, tavoista, joilla sitä voidaan vähentää, ja tavoista puuttua siihen (toiminto 4 / luku Budjetointi).

Tämän analyysin jälkeen kannattaja antaa Marialle erilaisia vaihtoehtoja rahankäyttöön ja pyytää sitten löytämään halvimman (toiminto 5 / luvun kulutus). Kannattaja tekee samoin käytettynä tietyllä rahamäärällä ja pyytää Mariaa tekemään oikean valinnan (aktiviteetti 6 / luku kulut). Kannattaja selittää Marialle helposti luettavassa muodossa, mitä budjetti, tulot, menot, ylikulut ja ylijäämät tarkoittavat, ja ilmoittaa hänelle, että hänen on opittava tunnistamaan tulonsa oppiakseen kuinka hallita rahojaan paremmin, kustannukset ja budjetti tulevan alijäämän / ylikulutuksen välttämiseksi (toiminto 1 / luku Budjetointi).

Lisäksi käytännössä kannattaja antaa Marialle ylijäämä-, alijäämä- ja saldoluettelot ja pyytää häntä tunnustamaan ne (toimet 5, 6, 7 / luku Budjetointi). Tämän jälkeen kannattaja järjestelee Marian ensi kuukausibudjetista yhdessä Activity 4 / luku Budjetointi & Tehtävä 4 / luku menoja ja katso s jos Maria onnistuu sen toteuttamiseksi. Tämä on todella tärkeä osa koko skenaariota. Toisaalta Marian on toteutettava kaikki tietonsa ja muutettava teoria

käytännöksi. Toisaalta, kannattaja voi tarkkailla, jos Maria olisi valmis toimittamaan hänen tarvitsee / haluaa ja on parantaa näitä taitoja s entisestään (tarvittaessa) . Jos

Maria on edelleen vaikeuksia tämän jälkeen , kannattaja voi sitten keskustella mahdollisuudesta Maria annetaan määrä kuukaudessa 4 viikoittain erässä ja sitten nähdä, jos hän voi seurata budjetointi ohjelma on viikko viikolta perusteella .

Skenaario 2

Marc on nuori aikuinen, jolla on lievä älyvamma, joka työskentelee ja asuu yksin. Hän oli aikeissa ostaa PlayStationin, kun hänen pesukoneen rikkoi. Marc on vaikea luoda painopisteet ja päättää, miten suunnitella menoja tässä tapauksessa. Auttaa Marc oppia suunnittelemaan hänen menoja ja asettaa painopisteet, kannattaja aluksi näyttää hänen kanssaan on hänen kuukausittainen budjetti käyttämällä toimintoja budjetoinnissa moduuli ja sitten menoja moduuli.

Aluksi kannattajan on kerättävä kaikki tarvittavat tiedot ja tehtävä sitten kaksi luetteloa, yksi tuloja ja toinen menoja varten. Näiden luetteloiden avulla kannattaja ja Marc vertaavat tuloja kuluihin (aktiviteetti 4 / luku Budjetointi). Selitettyäsi ero tarvitsee ja haluaa helposti luettava muoto, joka on keskeinen osa parempaan ymmärtämiseen ja prioriti s ation Marc arkeen (Activity 3 / kappale menojen), kannattaja näyttää taulukon kululuokkien ja pyytää sitten Marcia laatimaan luettelon tarpeista ja luettelon toiveista (aktiviteetti 4 / luvun kulut). Lisäksi hän pyytää Marcia lisäämään omat kululuokkansa (pesukone ja PlayStation) tarpeiden ja toiveiden luetteloihin, ja molemmat keskustelevat prioriteeteista. On välttämätöntä underst d että pesukone normaalisti ha ve etusija PlayStation.

Tämän analyysin jälkeen kannattaja keskustelelee mahdollisista ratkaisuista ja antaa erilaisia menovaihtoehtoja niin, että Marc valitsee vaihtoehdon, joka maksaa vähemmän. Marcin on tehtävä valinta pesukoneen korjaamiseksi - mikäli mahdollista - tai toisen ostamisesta säästökaupasta, alennusmyymälästä tai tavaratalosta (toiminto 5 / luvun kulutus). Jälkeenpäin kannattaja esittelee erilaisia tapoja käyttää rahaa (käteinen, pankkikortti, luottokortti, prepaid) helposti luettavia muotoon ja tarkistaa t jos Marc omistaa kaikenlaista näistä korteista ja jos hän tietää, miten sitä käytetään (Aktiviteetti 7 / luku kulut).

Jos Marc omistaa minkäänlaisia tällaisia kortteja, mutta hän ei osaa käyttää niitä, kannattaja - kortin tyypistä riippuen - antaa lisätietoja niistä. Hän määrittelee luoton rahaksi, jonka voit lainata luvalla maksaa se myöhemmin. Jos maksat käteisellä, maksat heti, mutta jos käytät luottoa, suostut maksamaan jatkossa (toiminta 10 / luku kulut). Kannattaja selittää Marcille, että hän todennäköisesti käyttää luottoa, vaikka hänellä ei olisikaan luottokorttia (esim. Lainaa lounasrahaa ystävältä). Luotto voi olla luottokortteja, lainaa ystäviltä tai sukulaisilta, myymäläluottoja, osamaksusuunnitelmia, autolainoja tai asuntolainoja (toiminta 11 / luvun menot). Kaiken tämän jälkeen he molemmat keskustelevat luoton käytön eduista ja haitoista (toiminta 12 / luvun kulut).

Roolipeli näissä menetelmissä on välttämätöntä edellä mainittujen menettelyjen ymmärtämiseksi paremmin. Tukijan ja palvelun käyttäjän välinen roolipeli ei tapahdu vain kerran, vaan se tapahtuu koko skenaariossa.

Lopuksi kannattaja yhdistää luoton käsitteen velan käsitteeseen määrittelemällä velan rahaksi, jonka lainaat ja jonka sinun on maksettava takaisin (toiminta 13 / luku Kulutus). Viimeinen vaihe on säästämisen käsitteen käyttöönotto (aktiviteetti 1 / luku S aving) ja keskustelu Marcin kanssa siitä, miten hän voisi käyttää edellä mainittuja suunnitellakseen menojaan paremmin .

S cenario 3

Jim on 30-vuotias aikuinen D oma oireyhtymä, joka työskentelee osa - aika super-market ja ansaitsee 300 € kuukaudessa työstään. Jim asuu vanhempiansa kanssa ja hän maksaa 50 euroa kuukaudessa perhebudjettiin. Hän käyttää lepopalkkaa henkilökohtaisten kulujensa kattamiseen. Jim haluaa tehdä matkan joululomien aikana , mutta kuukausibudjetissa ei ole ylijäämää säästämiseen. Auttaakseen Jimiä täyttämään hänen toiveensa, mutta myös oppimaan kuinka säästää rahaa selviytyäkseen vastaavissa tilanteissa, kannattaja käyttää yhdistelmää säästö- ja kulutusmoduuleista.

Ensinnäkin tukijan on määriteltävä helposti luettavassa muodossa, mikä on säästäminen, käyttämällä sosiaalisia tarinoita korostamaan säästämisen merkitystä jokapäiväisessä elämässä (toiminta 1 / luku S aving). Se on todella tärkeää, että Jim ymmärtää, että säästää rahaa, se on paljon helpompaa häntä suorittamaan hänen toiveitaan kuten tämän matkan. Kannattaja tuottaa es joitakin esittelykatalogien (esim supermarketit, vaatteita jne.) Ja pyytää Jim tunnustamaan tuotteita, jotka ovat

tarjolla. Pää tavoitteena on tunnistaa säästettävät rahat (toiminto 3 / luku S aving).

Sitten he molemmat keskustelevat matkasta, jonka Jim haluaa tehdä. Kannattaja antaa eri kulutusvalintoja kussakin tapauksessa ja pyytää häntä valitsemaan, mikä maksaa vähemmän. Hän / hän tarjoaa Jim kanssa menojen valintoja, kuten liittyminen Social Club, joka organisoit matkoja muun toiminnan ohella osallistuvat työvoimatoimiston ohjelmaa lomien, lukeminen esitteitä matkatoimistojen ja muut (Activity 5 / luku menot).

Tämän analyysin jälkeen kannattaja pyytää Jimiä laatimaan viikoittaisen luettelon tarpeista ja tarpeista. Nyt Jimin on poistettava kohteet toivelistalta ja lisättävä summa, jonka nämä tuotteet maksavat rahalaatikkoon (säästöpossu) tai tilille. Kuukauden lopussa Jimin on arvioitava tekemänsä säästöt ja nähdä, kuinka paljon rahaa hän ansaitsi (toiminta 1 / luku S aving).

Sitten sekä kannattaja että Jim keskustelevat ja yrittävät selvittää, minkä kulutusvaihtoehdon matkalle Jim valitsisi ja miksi. Kun hän on tehnyt päätöksensä, kannattaja pyytää Jimiä laatimaan säästösuunnitelman, jotta hän pystyy hoitamaan palkkansa paremmin . Hänen on ymmärrettävä ja suunniteltava säästämät rahat kuukaudessa valitsemaansa joulumatkalle saakka ja myös selvitettävä tapoja, joita hän aikoo seurata matkansa mahdollistamiseksi.

Skenaario 4

Lora on 29-vuotias aikuinen, jolla on lievä älyvamma ja joka aloitti työnsä muutama viikko sitten ja haluaa avata pankkitilin palkkansa tallettamiseksi. Hän haluaa myös saada pankkikortin käteisen nostamiseksi pankkiautomaatista ja pystyä maksamaan tavaroista ja palveluista ilman käteistä. Autamme Lora avaamaan pankkitili ja hankkimaan pankkikortin perustamalla tukiohjelman käyttämällä pankkimoduulin toimintoja.

Aluksi tukijan on selitettävä helposti luettavassa muodossa, mikä pankki on ja miten se toimii (toiminto 1 / luku Pankki). Sitten kannattaja määrittelee pankkitermit ja keskustelee niistä (toiminta 2 / luku Pankkitoiminta) ja selittää rahan säästämistilillä pitämisen edut / haitat käyttämällä sosiaalisia tarinoita korostaakseen nämä edut / haitat (toiminto 3 / pankkitoiminta).

Tämän jälkeen kannattaja selittää, mikä on maksukortti (toiminto 4 / luku Pankkitoiminta) tarjoamalla etuja / haittoja ja erilaisia esimerkkejä maksukorttien käytöstä. Hän käyttää jälleen sosiaalisia tarinoita ymmärtääkseen koko aihetta paremmin (aktiviteetti 5 / luku Pankkitoiminta). Nämä vaiheet antavat Loralle kaiken teoreettisen tiedon, jota hän tarvitsee tavoitteensa saavuttamiseksi.

Lisäksi on tärkeää keskustella Loran kanssa sähköisistä pankkipalveluista (aktiviteetti 10 / pankkitoiminta) ja esitellä hänelle helposti luettavassa muodossa pankkiautomaatin käyttö vaiheittain (aktiviteetti 11 / pankkitoiminta). Loralla on nyt kaikki tarvittavat tiedot, jotta hän voi hallita paremmin rahaa ja tallettaa palkkansa.

Edellä mainittujen teoreettisten vaiheiden jälkeen kannattaja - in vivo - käyttää hänen kanssaan pankkiautomaattia ja nyt käytännössä Lora ymmärtää täysin sen käytön (toiminto 12 / luku Pankkitoiminta). Lisäksi kannattaja esittelee hänelle helposti luettavassa muodossa myyntipistetapahtumien käytön vaiheittain (toiminta 13 / luku Pankkitoiminta), ja in vivo he molemmat käyttävät myyntipistettä liiketoimet (toiminta 14 / luku Pankkitoiminta).

Koko tämän menettelyn lopussa Lora osaa säästää haluamansa palkan määrän ja ennen kaikkea pystyä maksamaan tavaroista ja palveluista ilman käteistä.

Skenaario 5

Maria on 27-vuotias nainen, jolla on lievä älyvamma ja hän asuu edelleen perheensä kanssa. Henkilö, jonka hän tuntee, käytti maksukorttiaan petollisesti (ilman hänen suostumustaan).

Maria saa taloudellista apua äidiltään laillisena edustajana . Tästä huolimatta hänellä on pankkitili ja hän haluaa jonkin verran itsenäisyyttä taloushallinnossa.

Kannattajan tulisi selittää Marialle hänen oikeutensa käyttää oikeuskelpoisuutta ja mitä laillisen edustajan saaminen merkitsee.

Kannattaja pitäisi selittää, että tuesta, jonka hän saa pyrkii kohti Maximi s ing hänen autonomiaa varainhoitoa sekä mahdollisuus antaa hänelle hieman suojaa taloudellisen hyväksikäytön.

Tukija kertoo, että henkilön, jonka hän on valinnut tukijaksi, auttaa häntä myös taloudellisissa päätöksissä, hänen tulisi myös tukea häntä, kun hän joutuu tilanteisiin, kuten maksukortin käyttämiseen ilman hänen

suostumustaan tai kun laillinen edustaja ei ole samaa mieltä päätöksistään. (Aktiviteetti 5 / luku Rahoitusriskit)

Kannattaja emphasizes the importance of choosing such actions and calming her down, that she can be protected herself and solve the current situation. The supporter should also use the easy-to-use manual, where it has been clarified, what financial uses are acceptable and all different ways can last. This manual helps the supporters recognize that misuse has occurred in the past. Valitettavasti taloudellinen hyväksikäyttö voi myös liittyä väärinkäytösten ihmisiin tiedämme, jopa ystäviin. Tästä syystä on erittäin tärkeää, että kannattaja ymmärtää, kuinka vaikea Maria voi hyväksyä, että hän on joutunut taloudellisen väärinkäytön uhriksi. (Toiminto 1 / luku Rahoitusriskit).

Kannattaja tulee meille helpollinen opas on advice Maria portilla hän voisi ottaa tässä nimettömässä tapauksessa taloudellisen hyväksikäytön. Maria pitäisi soittaa pankkiin ja pyytää sitä on jäädyttää hänen pankkitilille, kunnes uusi maksukortti on myönnetty. Hänen on ilmoitettava asiasta myös poliisille. (Aktiviteetti 15 / luku Pankkitoiminta).

Jotta Maria ei enää joutuisi taloudellisen väärinkäytön uhriksi, kannattajan tulisi neuvoa häntä yksinkertaisissa ehkäisymenetelmissä, joita hän voisi noudattaa helposti luettavassa muodossa. (Aktiviteetti 15 / luku Pankkitoiminta). Kannattaja pitäisi selittää, miten hän voisi tarkistaa hänen pankkitilille käyttämällä ATM ja miten Maria saisi antaa hänelle kortin ihmistä, vaikka hän tietää ne ja luottaa sille. (Aktiviteetti 17 / Pankkitoiminta). Kannattajan tulee myös seurata Mariaa, kun hän toteuttaa edellä mainitun, auttaakseen häntä tekemään tosielämässä teoriassa oppimansa. (Toiminta 14 ja 15 / luku Pankkitoiminta).

Viitteet

Committee on the Rights of Persons with Disabilities (2014). *General Comment No 1, Article 12: Equal recognition before the law*, CRPD/C/GC/1, (Adopted 11 April 2014). Available at: <https://undocs.org/en/CRPD/C/GC/1>

United Nations General Assembly. (2006). *Convention on the Rights of Persons with Disabilities and Optional Protocol*. Available at:

<https://www.un.org/development/desa/disabilities/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities.html>

Palacios, A. (2008). *El modelo social de la discapacidad: orígenes, caracterización y plasmación en la Convención Internacional sobre los Derechos de las Personas con Discapacidad*. Madrid: Cinca. Available at:

<https://www.cermi.es/sites/default/files/docs/colecciones/Elmodelosocialdediscapacidad.pdf>

Loeffler, E., & Bovaird, T. (2017). From participation to co-production: Widening and Deepening the Contributions of Citizens to Public Services and Outcomes. In E. Ongaro, & S. Van Thiel (Eds.), *The Palgrave Handbook of Public Administration and Management in Europe* (pp. 403-423). London.

Bach, M., Kerzner, L. (2010). *A New Paradigm for Protecting Autonomy and the Right to Legal Capacity Advancing Substantive Equality for Persons with Disabilities through Law, Policy and Practice*. Toronto: Law Commission of Ontario. Available at:

http://supporteddecisionmaking.org/sites/default/files/paradigm_protecting_autonomy.pdf

Giertz, L., 2018. Guardianship for Adults with Intellectual Disabilities: Accountant, Advocate or 'Family' Member?. *Scandinavian Journal of Disability Research*, 20(1), pp.256–265.

<https://doi.org/10.16993/sjdr.40>

Gooding P. (2013). Supported Decision-Making: A Rights-Based Disability Concept and its Implications for Mental Health. *Psychiatry, psychology and law*, 20:3, p. 431-451.

<https://doi.org/10.1080/13218719.2012.711683>

Inclusion International. (2014). *Independent But Not Alone: A Global Report On The Right To Decide*. Available at:

<https://inclusion-international.org/wp-content/uploads/2014/06/Independent-But-Not-Alone.pdf>

Millar, D. (2013). Guardianship Alternatives: Their Use Affirms Self-Determination of Individuals with Intellectual Disabilities. *Education and training in autism and developmental disabilities*, 48(3), 291-305.

Arstein-Kerslake, A. (2016). Legal capacity and supported decision-making: Respecting rights and empowering people. *SSRN Electronic Journal*. <https://doi.org/10.2139/ssrn.2818153>

Arstein-Kerslake, A. (2016). An empowering dependency: Exploring support for the exercise of legal capacity. *Scandinavian Journal of Disability Research*, 18 (1), 77–92.

<https://doi.org/10.1080/15017419.2014.941926>

Bigby, C., Whiteside, M., & Douglas, J. (2019). Providing support for decision making to adults with intellectual disabilities: Perspectives of family members and workers in disability support services. *Journal of Intellectual and Developmental Disabilities*, 44 (4), 396–409.

Gooding, P. (2015). Navigating the ‘flashing amber lights’ of the right to legal capacity in the United Nations convention of the rights of persons with disabilities: Responding to major concerns. *Human Rights Law Review*, 15 (1), 45–71. <https://doi.org/10.1093/hrlr/ngu045>

Stainton, T. (2016). Supported decision-making in Canada: principles, policy, and practice. *Research and Practice in Intellectual and Developmental Disabilities*, 3(1), 1-11. <https://doi.org/10.1080/23297018.2015.1063447>

Special Rapporteur on the rights of persons with disabilities. (2017). *Report on legal capacity and supported decision-making*, A/HRC/37/56 (Adopted 17 December 2017). Available at: <https://undocs.org/en/A/HRC/37/56>

Special Rapporteur on the rights of persons with disabilities (2016). *Report of the Special Rapporteur on the rights of persons with disabilities*, A/HRC/34/58 (Adopted 20 December 2016). <https://undocs.org/en/A/HRC/34/58>

Committee on the Rights of Persons with Disabilities (2011). *Concluding observations on the initial report of Spain*, CRPD/C/ESP/CO/1. <https://undocs.org/en/CRPD/C/ESP/CO/1>

Committee on the Rights of Persons with Disabilities (2014). *Concluding observations on the initial report of Belgium*, CRPD/C/BEL/CO/1. <https://undocs.org/en/CRPD/C/BEL/CO/1>

Committee on the Rights of Persons with Disabilities (2017). *Concluding observations on the initial report of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland*, CRPD/C/GBR/CO/1. Available at: <https://undocs.org/en/CRPD/C/GBR/CO/1>

Committee on the Rights of Persons with Disabilities (2019). *Concluding observations on the combined second and third periodic reports of Spain*, CRPD/C/ESP/CO/2-3. Available at: <https://undocs.org/en/CRPD/C/ESP/CO/2-3>

Committee on the Rights of Persons with Disabilities (2019). *Concluding observations on the initial report of Greece*, CRPD/C/GRC/CO/1. Available at: <https://undocs.org/en/CRPD/C/GRC/CO/1>

Browning, M., Bigby, C. & Douglas, J. (2020). A process of decision-making support: Exploring supported decision-making practice in Canada. *Journal of Intellectual & Developmental Disability*. <https://doi.org/10.3109/13668250.2020.1789269>

Canadian Association for Community Living (2014). A statutory framework for the right to legal capacity and supported decision making for Application in Provincial/Territorial Jurisdictions in Canada. *The Working Group on Legal Capacity and Supported Decision Making*. Available at: <https://cacl.ca/wp-content/uploads/2018/05/Draft-Statutory-Fmwk-Legal-Capacity-June-9.pdf>

Martínez de Aguirre, C. (2014). *El tratamiento jurídico de la discapacidad psíquica: reflexiones para una reforma legal* (1ª ed.). Pamplona: Thomson Reuters Aranzadi

Mental Health Europe & European Network of National Human Rights Institutions. (2020). *Implementing supported decisions-making: Developments across Europe and the role of National Human Rights Institutions*. ENNHRI & MHE. Available at: <https://www.mhe-sme.org/wp-content/uploads/2020/06/Report-ENNHRI-and-MHE-Implementing-supported-decision-making.pdf>

Navas Macho, P., Gómez Sánchez, L. E., Verdugo M.A., Schalock, R.L. (2012). Derechos de las personas con discapacidad intelectual: implicaciones de la convención de naciones unidas, *Revista Española sobre Discapacidad Intelectual*, Vol. 43(3) Núm. 243, 7-28.

Porxas, M. A., (2020), *De la incapacitació al suport a la presa de decisions: Anàlisi de l'estat de la qüestió i proposta per un ordenament civil català respectuós amb els drets humans en el context de la reforma estatal*, Barcelona, Espanya: Generalitat de Catalunya, Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada. Available at:

<http://cejfe.gencat.cat/ca/recerca/cataleg/crono/2020/incapacitacio-decisions/>

Ribot Igualada, J. (2012). L'assistència: abast i limitacions de la nova institució. Dins *Qüestions actuals del dret català de la persona i de la família* (1ª Ed., p.49-105). Girona: Documenta Universitària.

Seoane Rodríguez, J.A., Álvarez Lata, N. (2010). El proceso de toma de decisiones de la persona con discapacidad: una revisión de los modelos de representación y guarda a la luz de la Convención sobre los derechos de las personas con discapacidad. *Derecho privado y Constitución*, 4, 11-66.

The National Safeguarding Committee. (2017). *Review of current practice in the use of wardship for adults in Ireland*. Available at: <https://www.lenus.ie/handle/10147/624083>

European Centre for the Development of vocational Training (CEDEFOP). *Common European Framework of Reference: Self-assessment grids*. Download Available at:

https://www.cedefop.europa.eu/files/europass_-_european_language_levels_-_self_assessment_grid.pdf

Turnpenny, A., Petri, G., Finn, A., Beadle-Brown, J., Nyman, M. (2017). *Mapping And Understanding Exclusion: Institutional, Coercive And Community-Based Services And Practices Across Europe*. Mental Health Europe.

Available at: <https://www.mhe-sme.org/mapping-exclusion/>

Hordacre, A.L. (2016). *Understanding everyday money skills for young people with disabilities*.

Flinders University Australian Industrial Transformation Institute. Available at:

<https://doi.org/10.13140/RG.2.2.25721.47206>

Beadle-Brown, J., Mansell, J., Cambridge, P., Milne, A. and Whelton, B. (2010), Adult Protection of People with Intellectual Disabilities: Incidence, Nature and Responses. *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities*, 23: 573-584. Available at: <https://doi.org/10.1111/j.1468-3148.2010.00561.x>

Craft, A. ACTing against abuse, (Leaflet). Available at:

https://www.surreycc.gov.uk/_data/assets/pdf_file/0017/19700/Keeping-you-safe-easy-read-booklet-part-1.pdf

Mithaug, D.E., Mithaug, D.K., Agran, M., Martin, J.E., Wehmeyer, M.L. (Eds). (2003). *Self-Determined Learning Theory: Construction, Verification and Evaluation*. Lawrence Erlbaum Associates Publishers: New Jersey.

Raley, S. K., Shogren, K. A., & McDonald, A. (2018). How to Implement the Self-Determined Learning Model of Instruction in Inclusive General Education Classrooms. *TEACHING Exceptional Children*, 51(1), 62–71. <https://doi.org/10.1177/0040059918790236>

Shogren, K. A., Wehmeyer, M. L., Burke, K. M., & Palmer, S. B. (2017). *The Self-Determination Learning Model of Instruction: Teacher's Guide*. Lawrence, KS: Kansas University Center on Developmental Disabilities.

Diamond, A. (2013). Executive Functions. *Annual Review of Psychology*, 64, 135–168.

Available at: <http://doi.org/10.1146/annurev-psych-113011-143750>

Dalley, G., Gilhooly, M., Gilhooly, K., Harries, P., Levi, M. (2017). *Financial abuse of people lacking mental capacity*, Institute of environment, Health Societies, Brunel University London.

Available at:

<http://www.mentalcapacitylawandpolicy.org.uk/wp-content/uploads/2017/10/Financial-Abuse-of-People-lacking-mental-capacity.pdf>

Dalley, G., Gilhooly, M.L., Gilhooly, K., Levi, M. and Harries, P. (2017). Researching the financial abuse of individuals lacking mental capacity, *The Journal of Adult Protection*, Vol. 19 No. 6, pp. 394-405. Available at: <https://doi.org/10.1108/JAP-05-2017-0022>